

Političko nasilje u Srbiji

od oktobra 2006. do aprila 2007. godine

Program zaštite ljudskih prava i objavljivanje ovog izveštaja podržao je Švedski helsinški odbor za ljudska prava

Swedish Helsinki Committee

for Human Rights

Sažetak

Rezultati istraživanja sprovedenog u periodu od oktobra 2006. do aprila 2007. godine koje u ovom izveštaju iznosi Inicijativa mladih za ljudska prava (u daljem tekstu Inicijativa), pokazuju da je Srbija suočena sa političkim nasiljem u vidu sistematskog niza brojnih politički motivisanih incidenata koje predstavnici držanih vlasti podstiču zastupanjem politike nekažnjivosti. U pomenutim incidentima kontinuirano izostaje oštra, zakonom propisana i očekivana reakcija institucija jedne demokratski uređene države. Takvim postupanjem država podstiče dalji rast političkog nasilja, učvršćuje praksu kršenja osnovnih ljudskih prava i doprinosi da političko nasilje postane normalna i društveno prihvatljiva pojava. Time se sprečava proces demokratizacije države, uspostavljanja vladavine prava i jačanja institucija.

Prema postojećoj i dokumentovanoj praksi u Srbiji možemo zaključiti da se u slučajevima neslaganja sa bilo kojim javno iznetim političkim stavom može primeniti nasilje, pretiti, ugroziti život, zdravlje ili imovina onoga/e ko iznosi taj stav, dok će predstavnici/e vlasti učiniti sve da to relativizuju ili uopšte neće reagovati.

Iako se na prvi pogled činilo da je nakon izbora u januaru 2007. godine opisana praksa političkog nasilja donekle redukovana, podaci koje je prikupila Inicijativa ukazuju da broj incidenata i dalje raste, a mete napada postaju sve širi društveni krugovi.

Gotovo sve važnije događaje, a naročito one koji se odnose na rešavanje statusa Kosova i demontažu državnog aparata iz vremena Slobodana Miloševića prate politički motivisani incidenti. Napadima su posebno izložene one političke grupacije koje jasno i nedvosmisleno govore o prošlosti, odnosu vlasti prema suočavanju sa prošlošću, ali i svi oni/e koji se definišu kao bliski idejama ubijenog premijera Zorana Đinđića.

Za ove napade najčešće su odgovorna nepoznata lica. Međutim, Inicijativa u ovom izveštaju iznosi i podatke o napadima na nosioce/teljke političke alternative u Srbiji koji se mogu pripisati državnim funkcionerima/kama i medijima koji su *de facto* pod kontrolom vladajućih elita. U svim dokumentovanim slučajevima reakcija vlasti je izostala ili je bila neadekvatna i neproporcionalna težini dela.

Od oktobra 2006. do aprila 2007. godine u Srbiji je zabeleženo 119 incidenata koji se mogu okarakterisati kao političko nasilje. Incidenti obuhvaćeni ovim istraživanjem su fizički napadi na aktiviste/kinje, članove/ice ili lidere/kinje političkih partija, napadi na njihovu ličnu imovinu, javno upućivanje pretnji, pokretanje sudskih postupaka, hapšenje ili privođenje na informativne razgovore kao oblik političke odmazde i pritiska; napadi na imovinu političkih partija (demoliranje, provaljivanje i kamenovanje prostorija i razbijanje štandova), ispisivanje grafita na prostorijama političkih partija i drugim mestima koji imaju političku poruku te uništavanje bilborda. Politički motivisanim napadima smatrani su napadi i pretnje usmereni ka aktivistima/kinjama nevladinih organizacija i novinarima/kama.

Najviše napada, ukupno 44, bilo je usmereno na koaliciju Liberalno demokratske partije (u daljem tekstu LDP) – Građanskog saveza Srbije (u daljem tekstu GSS) – Socijaldemokratske unije (u daljem tekstu SDU) – Lige Socijaldemokrata Vojvodine (u daljem tekstu LSV). Po jedan napad pretrpele su: Srpska radikalna stranka (u daljem tekstu SRS), Stranka demokratske akcije (u daljem tekstu SDA), Pokret snaga Srbije (u daljem tekstu PSS), Savez vojvođanskih Mađara (u daljem tekstu SVM), Sandžačka

demokratska partija (u daljem tekstu SDP), Nova Srbija (u daljem tekstu NS) i Demokratska stranka Srbije (u daljem tekstu DSS). Evidentirano je 11 napada na Demokratsku stranku (u daljem tekstu DS), od kojih se 10 odnosilo na lik i delo Zorana Đinđića i Borisa Tadića, predsednika Republike Srbije. Zabeležena su četiri napada na partije koje okupljaju pripadnike/ce romske nacionalne manjine i dva napada na pripadnike/ce stranke G17 Plus. Tokom posmatranog perioda izvršeno je 20 napada na novinare/ke i 14 napada na aktiviste/kinje nevladinih organizacija i njihovu imovinu. U ovom periodu beležimo i devet napada na državne institucije, šest politički motivisanih napada na građane/ke Srbije i jedan napad na inostrano diplomatsko-konzularno predstavništvo u Srbiji (konzulat Republike Mađarske).

Kada je reč o slučajevima političkog nasilja u kojima su počinioci/teljke poznati, a za koje su odgovorni predstavnici/e političkih partija i državnih institucija, prema rezultatima istraživanja to su najčešće bili predstavnici/e SRS-a kojima se može pripisati ukupno 16 dokumentovanih incidenata. Slede koalicija DSS-NS sa devet i Srpsko nacionalno veće Kosova sa dva incidenta. Za po jedan politički orijentisan napad kao odgovorni navode se predstavnici/e: SPS, Stranke srpskog jedinstva (u daljem tekstu SSJ) i Srpskog demokratskog pokreta obnove (u daljem tekstu SDPO). Za tri dokumentovana politička napada odgovornost se pripisuje državnim institucijama.

Najviše incidenata, ukupno 25, zabeleženo je u januaru 2007. tokom parlamentarnih izbora u Srbiji. Veliki broj incidenata - 18 pratio je i proces referenduma o novom ustavu Srbije oktobra 2006. Nakon navedena dva meseca koja karakteriše povećana javna politička aktivnost, broj incidenata naglo opada, pa tako u novembru imamo samo devet, a u februaru 13 incidenata. Međutim, uporedo sa oscilacijama izazvanim intenzitetom javnog političkog angažmana, uočljiv je i trend konstantnog porasta broja incidenata. Tako referendum u oktobru prati manji broj incidenata nego tokom januarskih izbora, te je i broj napada u periodu nakon pojačane političke aktivnosti manji u februaru 2007. nego u novembru 2006. U oba slučaja, nakon prividnog smirivanja, broj incidenata počinje da raste nezavisno od stepena javnih političkih aktivnosti. Ovaj porast, koji u aprilu 2007. dostiže 22 registrovana incidenta, moguće je tumačiti kao posledicu neadekvatne reakcije države, odnosno primenjene prakse nekažnjivosti za politički motivisane napade u prethodnom periodu.

Uvodni okvir

Pad režima Slobodana Miloševića 5. oktobra 2000. nije doveo automatski i do rekonstrukcije državno/paradržavnog aparata pomoću koga je on vladao. Kada je nova demokratska vlada pokušala da rasformira ove strukture, tadašnji premijer Zoran Đinđić je ubijen, a proces demokratizacije države zaustavljen. Stare strukture nisu rasformirane, institucije pravne države nisu uspele da se oporave i počnu normalno da funkcionišu. Partije u okviru tadašnjeg demokratskog bloka su se podelile na više struja od kojih su neke gotovo ekstremno nacionalističke. Zaustavljena na pola puta u procesu demokratizacije, Srbija je ostala u gotovo „bestežinskom“ stanju koje je odgovaralo i odgovara trenutnim nosiocima vlasti. Jedna od osnovnih poluga održavanja takvog *status quo-a* je konstantna pretnja „još ekstremnijim nacionalistima“ i „vraćanjem starog režima“ što je jasno demonstrirano tokom pregovora o novoj Vladi Republike Srbije manevrom sa izborom Tomislava Nikolića, funkcionera SRS za predsednika skupštine. Porast političkog nasilja doprinosi atmosferi vladavine strahom.

Posmatrani period obeležilo je nekoliko značajnih političkih događaja. To su pre svega bili referendum za novi ustav Republike Srbije održan u oktobru 2006. i izbori za skupštinu Republike Srbije u januaru 2007. nakon kojih sledi period krize izvršne i zakonodavne vlasti izazvan dugotrajnim pregovorima oko formiranja nove vlade u kome je do maja izvršnu vlast u Srbiji vršila tzv. „tehnička vlada“ Vojislava Koštunice. Posledice ukupne političke nestabilnosti izazvane nepostojanjem Vlade i nefunkcionisanjem Skupštine, neminovno su uticale i na rad drugih državnih institucija.

Pokušaj ubistva novinara nedeljnika „Vreme“ Dejana Anastasijevića

U noći između 13. i 14. aprila 2007. godine nepoznate osobe pokušale su da ubiju novinara beogradskog nedeljnika „Vreme“ Dejana Anastasijevića i članove njegove porodice¹. Nepoznati napadači podmetnuli su eksploziv na prozor spavaće sobe njihovog stana u Beogradu².

Kontekst

Dejan Anastasijević je izveštavao o ratovima na prostoru bivše Jugoslavije, po okončanju sukoba je svedočio u postupku koji se pred Haškim tribunalom vodio protiv Slobodana Miloševića³ i nastavio aktivno da istražuje i piše o ratnim zločinima, ali i o organizovanom kriminalu i službama državne bezbednosti u Srbiji. Posebnu pažnju u javnosti privukli su njegovi tekstovi posvećeni slučajevima „Škorpioni“⁴ i „Ubistvo braće Bitići“⁵ za koje se vode postupci pred Većem za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu. U izjavi televiziji B92, Anastasijević kaže da veruje da ovaj napad predstavlja reakciju na njegov novinarski rad, a da je isprovociran Anastasijevićim nastupom u emisiji „Kažiprst“ na Radiju B92 dva dana pre incidenta⁶. U toj emisiji Anastasijević je kritikovao presudu⁷ Veća za ratne zločine pripadnicima jedinice „Škorpioni“ za ratni zločin počinjen 1995. godine u Trnovu u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu BiH)⁸. On je kritikovao oslobađanje jednog od optuženih i istakao da je u ovom postupku koji je započeo pre donošenja presude pred Međunarodnim sudom pravde, prema njegovoj oceni, vođeno računa da se država zaštiti i da je iz tog razloga u presudi izostao kontekst u kome se zločin dogodio, da je prikrivena veza jedinice „Škorpioni“ sa Srbijom i ukazao na zapisnike Vrhovnog saveta odbrane SRJ koji nisu bili dostupni kako u ovom predmetu tako ni Međunarodnom sudu pravde, a koji su, prema njegovim saznanjima sadržali dokaze o značajnijoj umešanosti Srbije u rat u BiH, odnosno u zločine⁹.

¹ *Pokušaj ubistva novinara „Vremena“*, B92, 14. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?dd=14&mm=4&yyyy=2007&nav_category=11

² *Bombaški napad na novinara „Vremena“*, Glas javnosti, 15. april 2007, pogledati web stranicu: <http://arhiva.glas-javnosti.co.yu/arhiva/srpski/arhiva-index.html>

³ Predmet Milošević (IT-02-54) „Kosovo, Hrvatska i Bosna i Hercegovina”, pogledati web stranicu: <http://www.un.org/icty/bhs/frames/cases.htm>

⁴ Optužnicom Ktrz broj 3/05 od 10. jula 2005. godine optuženima je stavljeno na teret izvršenje krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ SRJ, pogledati web stranicu: <http://okruznisudbg.org.yu/content/2005/predmeti/ratnizlocini/skorpioni>

⁵ Optužnicom Tužilaštva za ratne zločine u Beogradu okrivljeni se terete za izvršenje krivičnog dela ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144 KZJ, pogledati web stranicu: <http://okruznisudbg.org.yu/content/ubistvo-bracebitici>

⁶ Vidi gore pod 1

⁷ Veće za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu je 10. aprila 2007. godine donelo presudu u predmetu „Škorpioni” kojom su zbog izvršenja krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva Slobodan Medić i Branislav Medić osuđeni na 20 godina zatvora, a Pero Petrašević na 13 godina. Aleksandar Medić je osuđen na pet godina zatvora za pomaganje u izvršenju tog krivičnog dela dok je Aleksandar Vukov oslobođen optužbi, pogledati web stranicu: <http://okruznisudbg.org.yu/content/2007godina/skorpioni>

⁸ Pogledati transkript emisije „Kažiprst“ na B92 dostupan na web stranici: http://www.b92.net/info/emisije/ka-ziprst.php?yyyy=2007&mm=04&nav_id=241627

⁹ *Ibid*

Činjenice i reakcije

Napadači su, u noći između 13. i 14. aprila, oko 2:50 časova postavili dve ručne bombe tipa M52/75¹⁰ na sims prozora stana u kome Anastasijević živi¹¹. U trenutku napada on je sa suprugom spavao u sobi u kojoj je prozor gde su bombe podmetnute, dok se njihova šesnaestogodišnja ćerka vratila kući nepunih pola sata nakon napada¹². Jedna od dve bombe nije eksplodirala (nije ni bila aktivirana, već samo postavljena pored aktivirane bombe), dok su fragmenti druge probili prozore i metalne zavese - „venecijanere“ i zabili se na nekoliko mesta u spavaćoj sobi¹³. Jedan od fragmenata zabio se u zid 20 centimetara iznad glava bračnog para Anastasijević¹⁴. Drugi su oštetili prozore, automobile i zidove te i okolnih zgrada¹⁵. Pretpostavlja se da su napadači mislili da će jedna bomba isprovocirati eksploziju druge, što nije moguće. Zahvaljujući tome u rukama policije našao se veoma važan materijalni dokaz – neeksplozirana bomba sa tragovima DNK-a napadača¹⁶.

Nekoliko dana pre napada porodica Anastasijević je primila više anonimnih pretećih telefonskih poziva, a u redakciju nedeljnika „Vreme“ dolazila je nepoznata osoba i raspitivala se za Anastasijevića i njegovo prebivalište¹⁷.

Napad na Anastasijevića izazvao je u javnosti energičnu osudu. Napad su javno osudili između ostalih predsednik Srbije Boris Tadić, premijer Vojslav Koštunica, ministar kulture Dragan Kojadinović, ministar unutrašnjih poslova Dragan Jočić, Asocijacija medija, Nezavisno udruženje novinara Srbije, Udruženje novinara Srbije, Nezavisno društvo novinara Vojvodine, DSS, GI7 Plus, DS, SPO, LDP, SVM, Tužilaštvo za ratne zločine, Petar Teofilović – ombudsman AP Vojvodine, Misija OEBS-a u Srbiji, Organizacija za medije jugoistočne Evrope, Međunarodna federacija novinara i drugi. SRS je jedina politička partija koja nije javno osudila ovaj napad¹⁸. Treba podsetiti da je Aleksandar Vučić, generalni sekretar ove partije, na konferenciji za novinare 14. novembra 2004. godine nazvao Anastasijevića „lažnim haškim svedokom“ i „saradnikom stranih obaveštajnih službi“¹⁹.

¹⁰ Ručna bomba M52/75 je remontovani model bombe M52R i dosta je korišćena na ratištima tokom devedesetih godina, ali i u uličnim obračunima kriminalaca. Ukupna masa bombe je 355 grama. U jezgro je uliveno oko 3000 čeličnih kuglica prečnika 2,5 do 3 milimetara. Bomba je punjena sa oko 100 grama trotila (TNT) što fragmentima daje polaznu brzinu od 1300 do 1600 metara u sekundi. Fragmenti ove bombe, po eksploziji, opasni su po život u poluprečniku od 50 metara, a nanose ozbiljne povrede u poluprečniku od 200 metara.

¹¹ *Pokušaj ubistva Dejana Anastasijevića i njegove porodice*, Vreme, 19. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹² *Ibid*

¹³ *Ibid*

¹⁴ *Ibid*

¹⁵ *Ibid*

¹⁶ *Nalog izdat nakon analize uzorka DNK*, Danas, 26. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.nuns.org.yu/vesti/view.jsp?articleId=7790>

¹⁷ *Čin terorizma uperen protiv društva i države*, Danas, 16. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20070416/doadjajdana1.html#0>

¹⁸ *Bombe mi neće poremetiti život*, 24 časa, 16. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.24sata.co.yu/vesti.php?id=9345>

¹⁹ Vidi gore pod 11

Pravna kvalifikacija napada

Nakon napada na porodicu Anastasijević u medijima su se pojavila različita tumačenja pravne kvalifikacije ovog incidenta koje su davali predstavnici/e relevantnih državnih organa. Tako je direktor beogradske policije Milorad Veljović izjavio da se napad može okarakterisati kao pokušaj ubistva²⁰ kao i da postoje elementi terorizma, te da će policija posvetiti veliku pažnju njegovom rešavanju²¹. Nedugo zatim mediji su preneli da istragu u ovom slučaju ne vodi Treće odeljenje beogradske policije specijalizovano za rešavanje ubistava i pokušaja ubistava, već Peto odeljenje, zaduženo za rasvetljavanje požara i diverzija²². Takođe, policija je izveštaj sa uviđaja dostavila Trećem opštinskom tužilaštvu koje je, između ostalog, nadležno za krivična dela za koja je zaprećena novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina²³, a ne Okružnom tužilaštvu koje je nadležno za postupanje po krivičnim delima za koje je zaprećena kazna zatvora veća od deset godina²⁴, što je slučaj sa pokušajem ubistva i terorizmom. U slučajevima koji se karakterišu kao pokušaj ubistva uviđaju moraju prisustvovati i istražni sudija i tužilac, što u ovom slučaju, po rečima Dragana Miloševića, sudije i portparola Trećeg opštinskog suda, nije učinjeno²⁵. Prema navedenom se moglo zaključiti da je policija napad smatrala krivičnim delom „izazivanje opšte opasnosti“²⁶. Međutim, krajem aprila Treće opštinsko javno tužilaštvo ipak je ustupilo predmet Okružnom tužilaštvu u Beogradu utvrdivši da napad na Anastasijevića predstavlja krivično delo terorizma²⁷. Istraga u ovom slučaju je u toku, a predmet je dodeljen Jeleni Katić, tužiteljki

²⁰ Pokušaj ubistva se kvalifikuje isto kao ubistvo, t.j. dovršeno krivično delo, s time što se ostavlja sudu mogućnost ublaženja kazne. Postoji obično ubistvo (član 113 KZ) za koje je predviđena kazna zatvora od pet do 15 godina i teško ubistvo (član 114 KZ) za koje je predviđena kazna zatvora od 10 do 30 ili 40 godina

²¹ Vidi gore pod 1

²² *Napad bombom na novinara nije pokušaj ubistva!*, Blic, 27. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.blic.co.yu/hronika.php?id=2482>

²³ Zakon o sudovima ("Sl. glasnik RS", br. 46/91, 60/91 - ispr., 18/92 - ispr., 71/92, 63/2001 - dr. zakon, 42/2002 - dr. zakon, 27/2003 - dr. zakon i 29/2004 - dr. zakon), poslednja verzija na snazi od 18. marta 2004. godine, član 12

²⁴ Vidi gore pod 25, član 14

²⁵ *Napad na novinara tužilaštvo označilo kao teroristički akt*, Blic, 28. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.blic.co.yu/hronika.php?id=2552>

²⁶ Krivični zakonik, usvojen 06. oktobra 2005. godine, stupio na snagu 01. januara 2006. godine, Službeni glasnik Republike Srbije 85/2005, 88/2005 – ispr, i 107/2005 – ispr, član 278, u kome se kaže:

(1) Ko požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim gasom, radioaktivnim ili drugim jonizujućim zračenjem, električnom energijom, motornom silom ili kakvom drugom opšteopasnom radnjom ili opšteopasnim sredstvom izazove opasnost za život ili telo ljudi ili za imovinu većeg obima, kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se službeno ili odgovorno lice koje ne postavi propisane uređaje za zaštitu od požara, poplave, eksplozije, otrova ili otrovnog gasa, radio-aktivnih ili drugih jonizujućih zračenja, električne energije ili drugih opasnih sredstava ili ove uređaje ne održava u ispravnom stanju ili ih u slučaju potrebe ne stavi u dejstvo ili uopšte ne postupi po propisima ili tehničkim pravilima o merama zaštite i time izazove opasnost za život ili telo ljudi ili za imovinu većeg obima

(3) Ako su dela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena na mestu gde je okupljen veći broj ljudi, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do šest godina

(4) Ako je delo iz st. 1. i 3. ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine,

Napad na Anastasijevića – terorizam, Danas, 28. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20070428/dogadjajdana1.html#2>

²⁷ Vidi gore pod 26, član 312 u kome se kaže: Ko u nameri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbednosti Srbije ili SCG izazove eksploziju ili požar ili preduzme neku drugu opšteopasnu radnju ili izvrši otmicu nekog lica ili drugi akt nasilja ili preti preduzimanjem kakve opšteopasne radnje ili upotrebom nuklearnog, hemijskog, bakteriološkog ili drugog opšteopasnog sredstva i time izazove osećanje straha ili nesigurnosti kod građana,

Okružnog suda u Beogradu²⁸.

Anastasijevićev kolega, novinar nedeljnika „Vreme“ Miloš Vasić je dnevnim novinama „Blic“ rekao da je iz dva nezavisna izvora dobio informaciju da je Bezbednosno – informativna agencija (u daljem tekstu BIA) počela da prati i prisluškuje Anastasijevića desetak dana pre napada²⁹. Dodao je i da mu je jedan od „insajdera“ iz BIA rekao: „Samo bi nam trebao novi Čuruvija“³⁰. Mediji su preneli i informacije iz vrha policije da je Anastasijević sam iscenirao napad³¹. Zoran Dragišić, stručnjak iz oblasti bezbednosti, smatra da namerno skretanje istrage u tom pravcu može da znači samo jedno – prikrivanje počilaca³².

Sredinom maja Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije izdalo je prvo zvanično saopštenje za javnost u ovom predmetu u kome se kaže da su pripadnici/e OUP-a u Šidu izvršili informativni razgovor, najpre sa osmoricom³³, a zatim sa još četvoricom³⁴ pripadnika nekadašnje jedinice „Škorpioni“³⁵. Nakon kraćeg vremena ova lica su puštena na slobodu³⁶, dok je direktor policije Milorad Veljović tim povodom izjavio da to što su oni „posle informativnog razgovara pušteni iz OUP Šid, ne znači da nisu osumnjičeni ...“³⁷. Sam Anastasijević smatra da privođenje „Škorpiona“ ne predstavlja ozbiljan policijski rad: „Ovo su izveli kako bi, u slučaju da ih neko pita šta su uradili, rekli kako su, eto, priveli pripadnike ‘Škorpiona’. Policija prosto izvodi poteze koji bi pokazali javnosti da se nešto radi. Mene to ne zanima, već rezultati“³⁸.

Zaključak

Snažna javna osuda napada na novinara Anastasijevića pokazala je na koji način društvo i predstavnici vlasti mogu i treba da reaguju u ovakvim slučajevima. Na žalost, ovo je prva i jedina ovakva reakcija među 119 politički motivisanih incidenata zabeleženih u posmatranom periodu. Međutim, paralelno sa primerenom osudom, odvijao se haotičan proces istrage tokom koga su mediji prenosili često oprečne informacije koje su varirale od najrazličitijih kvalifikacija samog dela, pa do indicija da je sama žrtva odgovorna za napad, što dovodi u sumnju istinsku spremnost nadležnih organa da se ovaj slučaj rasvetli. Tome u prilog govori i činjenica da ni dva meseca od napada istraga nije dovela do identifikovanja i hapšenja odgovornih.

kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

²⁸ *Slučaj Anastasijević dodeljen tužiteljki Jeleni Katić*, Danas, 04. maj 2007, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/>

²⁹ *BIA pratila Anastasijevića desetak dana pre napada*, Blic, 08. maj 2007, pogledati web stranicu: <http://www.blic.co.yu/hronika.php?id=3081>

³⁰ Slavko Čuruvija, novinar i vlasnik časopisa “Telegraf”, ubijen 1999. godine. Policija još uvek nije pronašla izvršioca i nalogodavce ovog zločina

³¹ Vidi gore pod 29

³² *Ibid*

³³ *Škorpioni osumnjičeni za napad*, Politika, 10. maj 2007, pogledati web stranicu: <http://www.politika.co.yu/detaljno.php?nid=27779&lang=2>

³⁴ *Uhapšena druga grupa Škorpiona*, Glas javnosti, 13. maj 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

³⁵ *Puštanje škorpiona ne znači da nisu osumnjičeni*, Danas, 16. maj 2007, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20070516/hronika2.html>

³⁶ *Ibid*

³⁷ *Ibid*

³⁸ *Privođenje Škorpiona farsa*, Blic, 12. maj 2007, pogledati web stranicu: <http://www.blic.co.yu/hronika.php?id=3431>

PREGLED INCIDENATA

A. AKTI POLITIČKOG NASILJA KOJI SE PRIPISUJU NEPOZNATIM LICIMA

1. Napadi na članove/ice političkih partija

1.1. Napadi na članove/ice koalicije LDP – GSS – SDU – LSV

Aktivisti/kinje kao i lideri/kinje Koalicije LDP-GSS-SDU-LSV (u daljem tekstu Koalicija) su tokom analiziranog perioda bili najčešće žrtve političkog nasilja. U najvećem broju incidenata identitet napadača/ica nije utvrđen. U manjem broju slučajeva u kojima žrtve i svedoci/kinje u izjavama o incidentu istraživačima Inicijative ukazuju na identite napadača/ica, to su uglavnom pristalice SRS-a ili DSS-a. Napadi su bili najfrekventniji tokom referenduma o Ustavu Srbije i tokom izbora za skupštinu Republike Srbije. Prikupljene informacije i analiza događaja tokom navedenih kritičnih perioda daju osnova za sumnju da su nagli porast broja incidenata mogli biti direktna posledica javnih poziva na linč lidera/kinja i aktivista/kinja Koalicije koje su im u tim periodima upućivali predstavnici/e nekih političkih stranaka kao što su SRS, DSS ili NS.

1.1.1. Fizički napadi

25. oktobar 2006. – Dve nepoznate osobe napale su aktiviste LDP-a u Zemunu. Napadači su izašli iz automobila i uz psovke nasrnuli na šefa izbornog štaba Opštinskog odbora u Zemunu Dragana Bločića i aktivistu te stranke Ivana Stevića dok su lepili plakate.³⁹

26. oktobar 2006. – Aktivisti/kinje GSS-a Nataša Radulović i Vuk Marinić napadnuti su u Nišu dok su u poštanske sandučiće građana/ki ubacivali letke sa pozivom na bojkot referenduma. Aktivistima/kinjama je prišao čovek koji je počeo da ih vređa, nakon čega je fizički nasrnuo na njih udarivši aktivistkinju GSS-a pesnicom u potiljak. Prema saopštenju ove stranke, odeljenje niškog Ministarstva unutrašnjih poslova je utvrdilo da je napadač predsednik kućnog saveta zgrade u kojoj su aktivisti/kinje delili letke.⁴⁰

28. oktobar 2006. – Petorica nepoznatih muškaraca napali su aktivistu LDP-a u blizini Narodnog pozorišta u Beogradu oko 14 časova. Aktivista LDP-a se udaljivao od štanda ove stranke na kome se potpisivala „Povelja slobode“⁴¹, kada su mu napadači zadali više udaraca u glavu i potom pobjegli.⁴²

28. oktobar 2006. – Tokom ustavnog referenduma, član biračkog odbora na biračkom mestu br. 74 u Jagodini fizički je nasrnuo na aktivistu LDP-a Ivana Jovanovića, koji je bio udaljen 50 metara od biračkog mesta i pratio izlaznost građana/ki na izbore. Incident je prekinut kada su drugi članovi/ice biračkog odbora istrčali s biračkog mesta i odvuikli napadača, a prema navodima svedoka napadač je

³⁹ *Napadnuti aktivisti LDP-a*, B92, 25. oktobar 2006, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=10&dd=25&nav_category=11&nav_id=216846

⁴⁰ *I aktivisti GSS-a meta napada*, 26. oktobar 2006, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=10&dd=25&nav_category=11&nav_id=216846

⁴¹ „Povelja slobode“ je tekst koji je usvojio LDP kao reakcija na predstojeći Ustavni referendum a koji je ova partija ocenila kao nelegitiman i kao vid protesta protiv političkog nasilja i nedemokratskog obračuna sa neistomišljenicima. Ovaj tekst je uoči referenduma promovisan i sakupljeni su potpisi građana koji su podržavali izražene stavove.

⁴² *Pretučen aktivista LDP-a*, pogledati web stranicu: <http://www.cedajovanovic.com/code/navigate.php?Id=646>

član DSS-a.⁴³

28. novembar 2006. - Dvoje aktivista/kinja LDP-a napadnuti su oko 14 časova u centru Pančeva dok su delili predizborne letke Koalicije.⁴⁴

14. decembar 2006. – U beogradskom naselju Šumice aktiviste/kinje SDU-a koji su u sklopu predizborne kampanje Koalicije lepili plakate napala su nepoznata lica.⁴⁵

19. januar 2007. – U Birčaninovoj ulici u Beogradu ispred zgrade broj 42, na kolima lidera LDP-a Čedomira Jovanovića oko 20:20 časova otkrivena je eksplozivna naprava. Eksploziv je primetio šef obezbeđenja restorana „Mitologija“ dok je Jovanović bio na večeri sa funkcionerima/kama stranaka Koalicije i nevladinog sektora. Član Predsedništva LDP-a Nenad Milić izjavio je: „Video sam da se radi o pet ili šest uvezanih štapina, koji su pronađeni ispod zadnjeg desnog sedišta džipa, na kojem obično sedi Jovanović“⁴⁶. Dodao je i da je Jovanoviću neposredno pre tog događaja prećeno da “neće živ ući u skupštinu”⁴⁷. U saopštenju koje je MUP Srbije objavio 20. januara 2007. godine kaže se da je nakon uviđaja konstatovano da se radi o upotrebljenim patronama za vatromet⁴⁸. Po rečima funkcionera LDP-a, pripadnici kontradiverzionog tima MUP-a tokom uviđaja izjavili su da se, na osnovu boje i mirisa eksploziva, najverovatnije radi o vitezitu, industrijskom eksplozivu izuzetne razorne moći, uvezanom u šest štapina⁴⁹. Taj eksploziv se koristi za rušenje građevinskih objekata. U saopštenju za javnost LDP navodi da su u više navrata pre ovog događaja obavestavali MUP i Vladu Srbije o opasnosti kojoj je izložen Jovanović, ali da su sva upozorenja ostajala bez odgovora⁵⁰. Indikativno je i da je eksplozivna naprava postavljena pod džip lidera LDP-a u toku predizborne tišine te je Jovanović bio onemogućen da javno govori o tom događaju kako ne bi kršio pravila izbornog procesa.⁵¹

21. januar 2007. – U toku parlamentarnih izbora, na biračkim mestima u Trsteniku i Obrenovcu kontrolori/ke Koalicije su pretnjom fizičkim nasiljem udaljeni sa biračkih mesta. Na biračkom mestu br. 22 u Trsteniku članovi Koalicije su prijavili Republičkoj izbornoj komisiji da se na ovom mestu glasa bez ličnih dokumenata. Kada su članovi nadležnog državnog tela došli da provere navode

⁴³ *Izveštaj o incidentu na referendumu – izjava Sonje Miljković*, 01. novembar 2006. godine, izveštaj se nalazi u dokumentaciji Inicijative,

Izveštaj o incidentu na referendumu – Izjava Zorana Savića, 01. novembar 2006. godine, izveštaj se nalazi u dokumentaciji Inicijative

Napad na aktivistu LDP u Jagodini, Danas, 29. oktobar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20061030/dogadjajdana1.html>

⁴⁴ *Napadnuti aktivisti LDP u Pančevu*, pogledati web stranicu: <http://www.cedajovanovic.com/code/navigate.php?Id=693>, i web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=11&dd=29&nav_id=221755

⁴⁵ *Napad na aktiviste SDU u Beogradu*, pogledati web stranicu: <http://www.skupstinskamreza.org.yu/index.php?PID=7&stranka=15>

⁴⁶ *Milić: Pet ili šest štapina pod džipom Jovanovića*, pogledati web stranicu: <http://www.cedajovanovic.com/code/navigate.php?Id=826>

⁴⁷ *Ibid*

⁴⁸ *Bez eksploziva ispod džipa LDP*, B92, 20 januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=01&dd=20&nav_category=11&nav_id=228487

⁴⁹ *Saopštenje MUP-a uvreda za javnost*, pogledati web stranicu: <http://www.cedajovanovic.com/code/navigate.php?Id=827>

⁵⁰ *Ibid*

⁵¹ *Eksploziv ispod vozila Čedomira Jovanovića*, uviđaj u toku, pogledati web stranicu: <http://www.odnaszavisi.org/index.php?&p=&ni=3084&nd=1>

prijave, ostali članovi biračkog odbora za koje se veruje da su bili u alkoholisanom stanju su prinudili kontrolore Koalicije da napuste biračko mesto. Na biračkom mestu br. 43 u Obrenovcu drugi članovi biračkog odbora su pod pretnjom upotrebe fizičkog nasija primorali kontrolora Koalicije da napusti biračko mesto nakon što je on uložio prigovor zbog protivzakonitog glasanja bez uvida u lični dokument birača.⁵²

21. januar 2007. - Kemal Karašik iz sela Trijebine kod Sjenice, kontrolor izlaznosti na biračka mesta Koalicije napadnut je oko 18:30 časova dok je odlazio sa biračkog mesta broj 1 u selu Borišić. Pretučenom kontroloru je konstatovana teža povreda ramena.⁵³

21. januar 2007. – U Novom Sadu, tokom parlamentarnih izbora, na biračkom mestu br. 124 za vreme pakovanja glasačkog materijala fizički je napadnut kontrolor Koalicije. Dobio je nekoliko udaraca, a sumnja se da su napadači sin članice biračkog odbora iz SRS-a i njegov poznanik.⁵⁴

25. mart 2007. – Aktivisti/kinje LDP-a napadnuti su ispred vidikovačke pijace u Beogradu tokom deljenja propagandnog materijala. Nepoznati napadač je prvo pokušao da isprovocira aktiviste/kinje LDP-a cepajući propagandni materijal koji su delili, a nakon toga je oborio štand i polomio ga. Nakon toga su štandu prišli policajci koji su se nalazili nedaleko od mesta incidenta, sprečili nastavak napada i sačinili zapisnik.⁵⁵

1.1.2. Napadi na imovinu

06. oktobar 2006. – Tokom noći u mestu Vrdnik, opština Irig, nepoznati napadači/ce su polomili stakla na prostorijama LDP-a.⁵⁶

27. oktobar 2006. – Nepoznata lica su, u toku noći, demolirala i opljačkala prostorije odbora LDP-a u opštini Stari Grad u Beogradu. Provalnici/e su odneli kompjuter sa svim podacima o članstvu i aktivnostima stranke.⁵⁷

27. oktobar 2006. – Nepoznata osoba je pocepala gume na automobilu Srđana Pešića, funkcionera LDP-a, koji je učestvovao u kampanji za bojkot ustavnog referenduma.⁵⁸

21. novembar 2006. - U toku noći, grupa nepoznatih napadača/ica razbila je stakla na prostorijama LDP-a u Bečeju.⁵⁹

⁵² *Nove nepravilnosti na izborima*, pogledati web stranicu: <http://www.skupstinskamreza.org.yu/index.php?PID=7&stranka=37>

⁵³ *Ibid*

⁵⁴ *Ibid*

⁵⁵ *Još jedan napad na aktiviste LDP-a*, pogledati web stranicu: <http://www.cedajovanovic.com/code/navigate.php?Id=888> i web stranicu: http://www.ldpcukarica.org.yu/cutenews/show_archives.php?subaction=showfull&id=1169978223&archive=1170286939&start_from=&ucat=&go=headlines

⁵⁶ *Još jedan napad na prostorije LDP*, Danas, 09. oktobar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20061009/vojvodina1.html#3>

⁵⁷ *Napad na LDP i NVO*, B92, 27. oktobar 2006. godine, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=10&dd=27&nav_id=217297&nav_category=11

⁵⁸ *Policija u Nišu privela posmatrača LDP*, Danas, 29. oktobar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20061030/dogadjajdana1.html>

⁵⁹ *Napad na prostorije LDP u Leskovcu*, Danas, 22. novembar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20061122/leskovcu1.html>

02. decembar 2006. – Trojica nepoznatih napadača/ica su oko 13 časova u okolini Đeram pijace u Beogradu polomili štand Koalicije, vređali i psovali aktiviste/kinje Koalicije koji su delili predizborni materijal nazivajući ih “fašistima”, “ustašama” i “izdajnicima”.⁶⁰

26. decembar 2006. - U centru Beograda u Knez Mihailovoj ulici, kod restorana “Ruski car” napadnut je štand LDP-a. Napadači/ce su prevrnuli štand, uništili propagandni materijal i zvučnike, ali nisu povredili nikog od aktivista/kinja. Prisutni aktivista LDP-a Novica Mićović, izjavio je da su im napadači/ce govorili da su „Šiptari, ustaše i narkomani“, i pretili da će da ih „kolju kada dođu na vlast“. Prema saopštenju stranke, svedoci veruju da su napad počinili navijači/ce fudbalskog kluba “Rad” i pripadnici/e SRS-a.⁶¹

18. januar 2007. – Nepoznati muškarac polomio je oko 14 časova štand Koalicije u Požeškoj ulici ispred broja 118 u beogradskom naselju Banovo brdo. Prema rečima koordinatora mladih LDP-a za Čukaricu Dragana Novakovića, muškarac star između 25 i 30 godina, kratko ošišan, odeven u plavu jaknu, šutnuo je štand. Od siline udarca prednja poprečna ploča se prepolovila i štand se srušio.⁶²

20. januar 2007. – U Obrenovcu, kuća predsednika Demohrišćanske stranke Srbije Vladana Batića, koji je i poslanik u Skupštini Republike Srbije sa izborne liste Koalicije, je kamenovana. Nepoznati napadači/ce kamenicama su polomili nekoliko prozora i pobešli. Batić je bio ministar pravde u Vladi Zorana Đinđića, a njegova stranka je saopštila da su pre godinu dana njegove poslovne prostorije zapaljene pomoću eksplozivne naprave i da počinioци/teljke još uvek nisu pronađeni.⁶³

20. januar 2007. – Kuću dr Ljiljane Gavrilović, kandidatkinje za poslanicu Koalicije u Staroj Pazovi, kamenovala su nepoznata lica. Tom prilikom je polomljeno nekoliko prozora, niko nije povređen, ali su njeno troje maloletne dece koja su se nalazila u stanu pretrpeli psihičku traumu.⁶⁴

20. januar 2007. – Nepoznata lica kamenovala su prostorije LDP-a u Žablju.⁶⁵

26. januar 2007. - Prostorije LDP-a u Vrdniku, opština Irig, demolirane su dok su se predstavnici/e ove partije nalazili na sastanku kandidata/kinja za poslanike Koalicije u obližnjem hotelu „Termal“.⁶⁶

14. februar 2007. – U Kuli, nepoznati napadači/ce kamenovali su prostorije LDP-a, polomili dva prozora i pokušali da provale u kancelarije stranke. Nakon toga su u okolnim ulicama pocepali plakate

co.yu/20061122/dezurna1.html

⁶⁰ *Napad na štand LDP-a na Zvezdari*, B92, 02. decembar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=12&dd=02&nav_category=11&nav_id=222108 i web stranicu: <http://brodarevo.net/novosti/222108/Napad-na-%C5%A1tand-LDP-a-na-Zvezdari/>

⁶¹ *Napadnut štand LDP u centru Beograda*, pogledati web stranicu: <http://www.cedajovanovic.com/code/navigate.php?id=768>

⁶² *Huligan polomio štand Koalicije LDP-GSS-SDU-LSV na Banovom brdu*, pogledati web stranicu: <http://www.odnaszavisi.org/index.php?&p=&offset=132>

⁶³ *Razbijeni prozori na Batićevoj kući*, Danas, 20. januar 2007, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20070120/hronika1.html#4>

⁶⁴ *Kamenovana kuća kandidatkinje LDP-GSS-SDU-LSV u Staroj Pazovi i prostorije LDP u Žablju*, pogledati web stranicu: <http://www.skupstinskamreza.org.yu/index.php?PID=7&stranka=37>

⁶⁵ *Ibid*

⁶⁶ *Demolirane prostorije LDP u Vrdniku*, pogledati web stranicu: http://ldpns.com/index.php?option=com_content&task=view&id=174&Itemid=2

ove stranke.⁶⁷

01. mart 2007. – Komadom asfalta, nepoznata lica slomila su prozor na stanu funkcionerke GSS-a Vesne Pešić.⁶⁸

10. mart 2007. – Nepoznati napadači/ce su demolirali prostorije LDP-a u Loznici.⁶⁹

28. april 2007. – Nepoznati napadači/ce polupali su prozore na prostorijama Opštinskog odbora LSV u Sremskoj Mitrovici. LSV je u saopštenju ocenila da je napad vezan za folklorni festival „Lepota različitosti“ koji je omladina te stranke organizovala u pozorištu u Sremskoj Mitrovici, a na kojem su nastupili folklorni ansambli mađarske, hrvatske, srpske i drugih nacionalnih zajednica u Vojvodini.⁷⁰

1.1.3. Pretnje, verbalni napadi

27. oktobar 2006. – Aktiviste/kinje GSS-a su lepili plakate ove stranke u Beogradskom naselju Čukarička padina kada ih je presrela grupa mladića koja im je pretila.⁷¹

23. novembar 2006. - U Loznici, u toku noći, grupa nepoznatih lica koja su se potpisala kao „Oslobodioci Loznice“, nacrtala je na zidovima zgrade u kojoj se nalaze prostorije LDP-a kukasti krst, a pored toga su napisali „ustaše“, „fašisti“ i „izdajnici“.⁷²

23. novembar 2006. – Tokom obeležavanja desetogodišnjice studentskog protesta na Filozofskom fakultetu u Beogradu verbalno je napadnut lider LDP-a Čedomir Jovanović, dok su neki od prisutnih skandirali: „Zig heil“ i „Nož, žica, Srebrenica“.⁷³

08. decembar 2006. – U Beogradu, na prostorijama opštinskog odbora LDP-a Palilula nepoznata lica su na staklu ispisala „ustaše“.⁷⁴

11. januar 2007. – Na zidu kancelarije LDP-a u Šapcu nepoznate osobe su nacrtale kukaste krstove.⁷⁵

16. april 2007. – Članovi/ce Liberalno demokratske partije i aktivisti/kinje nevladinih organizacija blokirali su u 11:55 časova saobraćaj u Beogradu na uglu ulica Kralja Milana i Kneza Miloša u znak

⁶⁷ *Kamenovane prostorije LDP u Kuli*, pogledati web stranicu: http://www.ldpcukarica.org.yu/cutenews/example1.php?subaction=showcomments&id=1171635272&archive=1172703864&start_from=&ucat=&go=archives

⁶⁸ *Osude napada na stan Vesne Pešić*, RTS, 02. mart 2007, pogledati web stranicu: http://www.rts.co.yu/jedna_vest.asp?belong=&IDNews=178809

⁶⁹ *Napad na prostorije LDP u Loznici*, pogledati web stranicu: <http://www.ldploznica.org/>

⁷⁰ *Napad na LSV u Sremskoj Mitrovici*, Dnevnik, 29. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative, i *Razbijeni prozori na Gro LSV Sremska Mitrovica*, pogledati web stranicu: <http://www.lsv.org.yu/?menu=1&news=2075>

⁷¹ Pogledati web stranicu: <http://www.gradjanskisavez.org.yu/srp/saopstenja2.php?id=805>

⁷² *Napad na LDP u Loznici*, pogledati web stranicu: <http://www.cedajovanovic.com/code/navigate.php?Id=687>

⁷³ *Fašističke parole na Platou*, Politika, 24. novembar 2006, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

⁷⁴ *Vandalizam na Paliluli*, pogledati web stranicu: <http://www.gradjanskisavez.org.yu/srp/odnaszavisi2.php?id=837>

⁷⁵ *Nacistički grafiti na sedištu LDP u Šapcu*, NET novinar, 11. januar 2007, pogledati web stranicu: <http://www.mtsmondo.com/news/world/story.php?vest=43401>

protesta zbog napada na novinara Dejana Anastasijevića. Jedan od prolaznika fizički je nasrnuo na demonstrante, nazivajući ih izdajnicima srpskog naroda, zbog kojeg je on „krv prolivao“ i otvoreno je podržavao napad na Anastasijevića. Policija je udaljila napadača od demonstranata.⁷⁶

1.2. Napadi na članove/ice DS-a

Za politički motivisane napade na DS karakteristično je da se u deset od 11 zabeleženih slučajeva radi o napadima koji su usmereni prema liku i delu bivšeg predsednika stranke i nekadašnjeg premijera Srbije Zorana Đinđića koji je ubijen 2003. godine, te na predsednika stranke i predsednika Srbije Borisa Tadića. Uništavanje bilborda i postera sa likom Đinđića, imajući u vidu politički kontekst, a posebno suđenje optuženima za ubistvo premijera, ima jasne karakteristike glorifikacije zločina.

1.2.1. Napadi na imovinu

21. februar 2007. – U Zrenjaninu su pocepani bilbordi sa likom Zorana Đinđića.⁷⁷

12. mart 2007. – U centru Jagodine pocepani su plakati sa likom Zorana Đinđića na kojima je pisalo “Sledimo viziju”.⁷⁸

27. april 2007. – Nepoznate osobe iscepale su u zrenjaninskom naselju Bagaš bilbord sa likom predsednika DS-a Borisa Tadića. U saopštenju lokalnog odbora te stranke navodi se da ovaj incident predstavlja provokaciju zbog najavljene posete predsednika Tadića ovom gradu koja je bila planirana za 6. maj.⁷⁹

1.2.2. Pretnje, verbalni napadi

03. januar 2007. – Na zgradi gimnazije u glavnoj ulici u Čupriji ispisan je grafit “Tadića pored Đinđića”.⁸⁰

04. januar 2007. – U Čupriji, na zidu Gradskog muzeja nacrtan je čovek na vešalima, pored koga je ispisano “BOR_S” što jasno asocira na predsednika Srbije Borisa Tadića.⁸¹

07. januar 2007. – U Čupriji se pojavio grafit na vojnoj stambenoj zgradi u Karađorđevoj ulici, na kome je pisalo “Boris=CIA”.⁸²

⁷⁶ *Policija sprečila batine*, NUNS, 17. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.nuns.org.yu/vesti/view.jsp?articleId=7714>

⁷⁷ *LDP Zrenjanin osuđuje cepanje bilborda sa likom Zorana Đinđića*, pogledati web stranicu: <http://www.odnaszavisi.org/index.php?p=&ni=4441&nd=1>

⁷⁸ *Iscepani plakati o Đinđiću*, B92, 12. mart 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=03&dd=12&nav_category=11&nav_id=236160

⁷⁹ *Iscepan Tadićev bilbord*, Danas, 28-29. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20070428/hronika1.html#0>

⁸⁰ *Grafit „Tadića protiv Đinđića“*, B92, 03. januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=01&dd=03&nav_category=11&nav_id=225891

⁸¹ *Novi preteći grafit u Čupriji*, B92, 04. januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=01&dd=04&nav_category=11&nav_id=226025

⁸² *Čuprija: Novi grafit protiv Tadića*, B92, 07. januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=01&dd=07&nav_category=418&nav_id=226491

08. januar 2007. – U Surdulici na zidu zgrade gimnazije nacrtana su vešala visoka oko dva metra, na kojima je obešen čovek ispod koga je napisano “TADIĆ”.⁸³

09. mart 2007. – Plakat na kome se nalazi lik Zorana Đinđića i kojim se najavljuje skup “Dr Zoran Đinđić” na Pravnom fakultetu u Beogradu je pocepan, a preko njega je nacrtan kukasti krst.⁸⁴

1.3. Napadi na članove/ice partija Roma

Na osnovu analize dokumentovanih napada na članove/ice partija Roma/kinja može se zaključiti da su ovi slučajevi nasilja motivisani kako rasnom diskriminacijom prema Romima/kinjama, tako i otporom prema političkom organizovanju i angažovanju Roma/kinja. Napadi na članove/ice romskih partija intenzivirani su uoči i neposredno nakon izbornog procesa u kome su predstavnici/e Roma/kinja osvojili dva poslanička mandata u skupštini Srbije. Paralelno sa procesom političkog nasilja prema Romima/kinjama zabeležen je i veliki broj incidenata nad građanima/kama romske nacionalnosti koji jasno predstavljaju oblike diskriminacije i izazivanja rasne, verske i nacionalne mržnje i netrpeljivosti⁸⁵. Ovi incidenti ukazuju i na generalni porast nasilja prema Romima/kinjama.

1.3.1. Fizički napadi

6. februar 2007. – Predsednik Udruženja Roma Jordan Vasić putovao je u društvu Zorana Vasića i njegove supruge kada su se sudarili sa vozilom u kome se nalazilo više nepoznatih lica i kojim je prema pisanju medija, upravljao čovek u alkoholisanom stanju. Ljudi iz tog vozila su počeli verbalno i fizički da napadaju Jordana Vasića i njegove saputnike/ce. Patrola saobraćajne policije koja je došla po pozivu nije pokušala da spreči incident, a jedan od policajaca je prokomentarisao: “Mnogo su Cigani podigli glavu”. Ohrabreni ovakvom reakcijom policajaca, napadači su uzeli dizalicu za kola i nož čime su naneli ozbiljne povrede Vasiću i njegovim saputnicima/ama.⁸⁶

1.3.2. Pretnje, verbalni napadi

31. januar 2007. – Na kući predsednika opštinskog odbora Unije Roma Srbije Miroslava Meržana, u Kikindi nacrtan je kukasti krst. Miroslav Meržan je agenciji Beta rekao da ne zna ko je to mogao da uradi, ali da mu je sused jednom rekao da je “Hitler trebalo da poubija sve Rome”.⁸⁷

20. januar 2007. – Na više od 30 romskih kuća u selu Međa u leskovačkoj opštini tokom noći su zalepljeni preteći plakati. Na plakatima je rukom bilo ispisano “Romi u Indiju”, “Romi, glasaćete 21. a 23. ćete leteti u vazduh“, a nacrtan je i kukasti krst.⁸⁸

⁸³ *Grafiti mržnje širom Srbije*, B92, 08. januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=01&dd=08&nav_category=11&nav_id=226699

⁸⁴ *Mladi LDP osuđuju skrnavljenje lika dr Zorana Đinđića*, pogledati web stranicu: <http://www.odnaszavisi.org/index.php?&p=&ni=4567&nd=1>

⁸⁵ Vidi gore pod 26, član 317

⁸⁶ *Rasistički napad u prisustvu policije*, Danas, 09. februar 2007, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20070209/hronika2.html#2>

⁸⁷ *Kukasti krst na kući Roma*, B92, 31. januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=01&dd=31&nav_id=230069

⁸⁸ *Kukasti krstovi na kućama Roma*, B92, 20. januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=01&dd=20&nav_category=418&nav_id=228495

29. mart 2007. – Na zgradi trafo-stanice u Užicu, u blizini kuća u kojima žive Romi/kinje, osvanuo je grafit „Stop Cigani“. Incident je prijavio predsednik užičke organizacije Unije Roma Predrag Jovičić. Deo grada u kome je grafit ispisan zove se „Carina“ i u njemu živi oko 40 Roma/kinja.⁸⁹

1.4. Napadi na članove/ice ostalih partija

Napadi na druge partije nisu se sistematski registrovali kao što je to bio slučaj sa Koalicijom. Zabeležen je po jedan slučaj politički motivisanih napada na DSS, SDA, PSS, SRS, SVM, SDP i NS. Širenje mete političkih napada sa jedne primarno ciljane političke orijentacije na druge, raznorodne partije predstavlja jasan rezultat nastajanja kulture političkog nasilja u Srbiji koja je postala redovan i prihvatljiv vid političke borbe, odbrane određenih ciljeva i komunikacije sa biračkim telom.

1.4.1. Napadi na članove/ice DSS-a

11. januar 2007. – U Beogradu u Ruzveltovoj ulici, aktiviste/kinje DSS-a koji su lepili plakate ove stranke, napala je grupa nepoznatih lica. Tom prilikom Miloš Kontić, jedan od aktivista, zadobio je povrede glave.⁹⁰

1.4.2. Napadi na članove/ice SDA

14. novembar 2006. – Na kuću Mahmuta Hajrovića, aktiviste SDA u Novom Pazaru, bačena je bomba koja je eksplodirala. Tom prilikom Hajrovićeva supruga je zadobila povrede od gelera u predelu stomaka, a kasnije je preminula.⁹¹

1.4.3. Napadi na članove/ice PSS-a

21. decembar 2006. – Dejana Mladenovića iz Ljiga, kandidata PSS-a, pretukla je grupa od sedam ili osam nepoznatih lica ispred prostorija stranke.⁹²

1.4.4. Napadi na članove/ice SRS-a

14. februar 2007. – SRS je saopštila da je na kuću funkcionerke te stranke u Novom Sadu, Smiljane Kočić, bačena eksplozivna naprava.⁹³

1.4.5. Napadi na članove/ice SVM-a

25. februar 2007. – Nepoznata lica razbila su prozore na kancelariji Okružnog odbora SVM. Prozori su razbijeni komadom asfalta, a na prozoru je napravljen otvor prečnika jednog metra.⁹⁴

⁸⁹ *Grafit napisao maloletnik*, B92, 29. mart 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=03&dd=29&nav_id=239117&nav_category=12

⁹⁰ *Napad na aktiviste DSS*, pogledati web stranicu: <http://www.dss.org.yu/vesti/vest.php?id=3784>

⁹¹ *Zumreta Hajrović podlegla povredama*, pogledati web stranicu: <http://www.sandzaknews.com/vijesti.php?action=opsirnije&kat=2&id=371>

⁹² *Pretučen poslanički kandidat PSS*, Danas, 22. decembar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20061222/hronika1.html>

⁹³ *Vučić: Bomba na kuću radikala*, B92, 14. februar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=02&dd=14&nav_category=11&nav_id=232589

⁹⁴ *Nemir izaziva nerad policije*, pogledati web stranicu: <http://www.vmsz.org.yu/sh/onama/cikk.php?id=256>

1.4.6. Napadi na članove/ice SDP-a

11. april 2007. – Trojica mladića u majicama sa likom Ratka Mladića i sa šajkačama upala su oko 18 časova u prostorije Sandžačke demokratske partije u Zemunu. U izjavi za TV B92 Šaik Bajramović, predsednik mesnog odbora SDP-a navodi da su ti mladići psovali „tursku majku“ članovima/icama odbora i uzvikivali „Proteraćemo vam predsednika“, „Šta ćete ovde Turci“, „Znate vi ko smo mi“, „Karlovac, Karlobag, Virovitica“. Napadači su pocepali fotografije predsednika Srbije Borisa Tadića i Rasima Ljajića, predsednika stranke.⁹⁵

1.4.7. Napadi na članove/ice NS-a

26. april 2007. – Nepoznata lica obila su prostorije političke partije Nova Srbija u Knez Danilovoj ulici, opština Palilula u Beogradu. U saopštenju Nove Srbije povodom ovog incidenta kaže se da su napadači odneli računar, štampač, dva telefona, faks mašinu i inventar.⁹⁶

2. Napadi na nevladine organizacije

Motivi napada na aktiviste/kinje nevladinih organizacija su raznovrsni te je teško pronaći njihov zajednički imenitelj. Često se sam aktivizam neke od nevladinih organizacija definiše kao iritirajuće ponašanje koje provocira fizičko nasilje. Neki od napada vezani su za uverenje napadača da su aktivisti/kinje nevladinih organizacija zaštitnici seksualnih manjina koje su i same česta meta brutalnih napada⁹⁷. Zabeleženi su napadi na aktiviste/kinje koji su posledica poziva na bojkot ustavnog referenduma i aktivnog učešća u antireferendumskoj kampanji, što je analogno napadima na političke partije koje su pozivale na bojkot referenduma.

2.1. Fizički napadi

22. januar 2007. – Oko ponoći, u prolazu ulice Sremske ka Zelenom vencu u Beogradu, tri nepoznate osobe napale su aktivistkinju Žena u crnom Violetu Đikanović i aktivistu Miloša Uroševića. Jedan od napadača je Milošu rekao: „Vidi ga, peder jedan. Ja tebe znam. Ti si u Ženama u crnom. Zbog tebe imam krivičnu prijavu“. Prilikom napada Violeta Đikanović je zadobila kontuziju lica i tela.⁹⁸

24. januar 2007. – U Nišu, dvojica nepoznatih muškaraca su napali aktivistu Inicijative mladih za ljudska prava Radojicu Bunčića. Dok se kretao ulicom Stefana Prvovenčanog iz pravca suda prema zgradi u kojoj se nalazi kancelarija Inicijative, čuo je kako neko kaže: “Evo ga onaj”. Kada se okrenuo, nepoznati mladić ga je udario rukom u desnu stranu lica, a zatim su ga oborili na zemlju. Sve vreme su ga psovali. Prema izjavi svedoka, napadači nisu bili stariji od 25 godina. Radojica Bunčić je tom prilikom zadobio podliv ispod desnog oka.⁹⁹

⁹⁵ *Upad Mladića u SDP Rasima Ljajića*, B92, 11. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=04&dd=11&nav_category=11&nav_id=241373

⁹⁶ *Obijene prostorije*, Glas javnosti, 27. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

⁹⁷ Dana 28. februara 2007. godine u Nišu nepoznata osoba je Koordinatorici kancelarije Inicijative mladih u Nišu Maji Stojanović i aktivisti Radojici Bunčiću prišla i rekla: “A vi ste oni što štitite pedere i lezbejke. Vi ste antisrbi, a ja sam četnik”, “Prvi sledeći put kada vas budem sreo razbiću vas. To znači da ću da vas razbijem na smrt”

⁹⁸ *Država mora bolje štititi prava na različitost*, Radio slobodna Evropa, 22. januar 2007, pogledati web stranicu: <http://www.danas.org/article/2007/01/22/279b9cd0-47ec-4b3f-9418-158a078c2774.html>

⁹⁹ Izveštaj o incidentu od 24. januara 2007, izveštaj se nalazi u dokumentaciji Inicijative

26. oktobar 2006. - Oko 21 čas u Novom Pazaru pet nepoznatih lica napalo je aktiviste/kinje nevladine organizacije Urban-In dok su lepili plakate u okviru akcije poziva na bojkot referenduma o ustavu Srbije. Napadači/ce su im oduzeli i pocepali plakate i zapretili da će ih prebiti ukoliko nastave sa lepljenjem.¹⁰⁰

2.2. Napadi na imovinu

07. januar 2007. - U Zrenjaninu su uništeni plakati Inicijative mladih za ljudska prava na mađarskom jeziku kojima se građani/ke pozivaju da izađu na izbore¹⁰¹

2.3. Pretnje, verbalni napadi

27. oktobar 2006. – U dnevnim novinama „Glas javnosti“ objavljen je tekst Dragoljuba Petrovića, a u kome se o direktorici nevladine organizacije Fond za humanitarno pravo Nataši Kandić kaže da je pod dejstvom leskovačkih pljeskavica i da ima sreće što neće gostovati u sledećoj emisiji „Utisak nedelje“ na TV B92, jer bi stanari zgrada u okolini B92 prešli sa petardi na bestrzajne topove. Na kraju se dodaje: „Sreća za Natašu, šteta za proizvođače municije“.¹⁰²

18. novembar 2006. – U dnevnom listu „Kurir“, u tekstu koji je potpisao Dušan Prelević, direktorka Fonda za humanitarno pravo Nataša Kandić naziva se „sirenom zla“, a zatim se dodaje i „da je dovođenje Kandićeve u vezu sa humanošću isto što i izjednačavanje skinhedsa sa pisanjem haiku poezije“. Na kraju teksta Prelević kaže: „Baš da vidimo hoće li joj koja stranka uputiti čestitku i pritom sebi potpisati smrtnu presudu. Time is a bitch! Među mnogim drugim kurvama oko nas“.¹⁰³

01. decembar 2006. – Biljana Kovačević-Vučo, direktorka nevladine organizacije YUCOM, dobila je sms poruku sledeće sadržine: „Veštice i kurvo bude li Kosovo nezavisno, masakriraćemo tebe i Verana Matića i ceo B92 i Čedu i ostale izdajice, kurve i pedere. Zato iselite se iz naše države odmah svi, odmah i zauvek, jer ovo je država srpskog naroda i ostalih, a vi ne spadate ni u ostale, već u smeće. Niko vam ne može pružiti spas jer Siniša Vučinić navija za nas. Živeo Siniša“.¹⁰⁴

10. decembar 2006. – U dnevnom listu „Glas javnosti“ objavljen je intervju sa piscem Radomirom Smiljanićem u kome on kaže: „Ja sam u listu 'Kurir' nazvao Kandićevu i njene drugarice Biserko, Pavićevićku i Vučo „četiri jahačice apokalipse“ jer one donose srpskom narodu kugu, rat, glad i smrt“.¹⁰⁵

13. februar 2007. – Dnevni list „Politika“ objavio je tekst političkog analitičara Slobodana Antonića u kome se on bavi „upoređivanjem otmice Kosova sa silovanjem“ i ulogom nevladinih organizacija u tome. Na kraju teksta Antonijević kaže: „Srbijo mila ne moraš glumiti. Slobodno plači. Najvažnije je da ih sve zapamtiš. I one koji su se po tebi ređali i one koji su navijali i dobacivali. Jer jednoga dana... Da, da. Jednoga dana!“¹⁰⁶

¹⁰⁰ *Napad na LDP i NVO*, B92, 27. oktobar 2006, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=10&dd=27&nav_category=11&nav_id=217297

¹⁰¹ *Zaustaviti grafitne mržnje*, pogledati web stranicu: <http://www.yihr.org/Srpski/Saopstenja/Saopstenja%202007/Html/Zaustaviti%20grafite%20mrznje.php>

¹⁰² *Dobri dani*, Glas javnosti, 27. oktobar 2006, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹⁰³ *Time is a bitch!*, Kurir, 18. novembar 2006, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹⁰⁴ *Živimo u zatvorskom dvorištu sa siledžijama*, Nedeljeni telegraf, 06. decembar 2006, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹⁰⁵ *Hag je naša prokleta avlija*, Glas javnosti, 10. decembar 2006, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹⁰⁶ *Jednoga dana!*, Politika, 13. februar 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

17. februar 2007. – U dnevnom listu „Kurir“ izašao je tekst pod naslovom „Zatvor“ u kome advokat Svetozar Vujačić i predavač na Fakultetu za bezbednost Darko Trifunović pozivaju državne organe da kazne aktiviste i članove nevladine organizacije Žene u crnom, LDP-a i predstavnike/ce Albanaca sa juga Srbije sa po 15 godina zatvora jer podrivaju i ugrožavaju zemlju i njen teritorijalni integritet.¹⁰⁷

28. februar 2007. – Koordinatoricu kancelarije Inicijative mladih u Nišu Maju Stojanović i aktivistu Radojicu Bunčića pratila je nepoznata osoba kad su se vraćali sa proslave godišnjice rada kancelarije. Nakon što su prešli most na reci Nišavi iz pravca centra grada prema tvrđavi, osoba koja ih je pratila im je prišla i rekla: „A vi ste oni što štitate pedere i lezbejke. Vi ste antisrbi, a ja sam četnik“. Zatim im je pretio: „Prvi sledeći put kada vas budem sreo razbiću vas. To znači da ću da vas razbijem na smrt“.¹⁰⁸

04. mart 2007. – U tekstu autora Dragoljuba Petrovića koji je objavljen u dnevnom novinama „Kurir“ kaže se: „Da se nije desila neverovatna serija saopštenja takozvanih nevladinih organizacija. Retko ime za česte budale. NVO su se ovoga puta oglasile samo po pitanju presude u Hagu, jer ne dobijaju adekvatan honorar za praćenje presuda za utvrđivanje očinstva u Beogradu... NVO imena Inicijativa mladih za za ljudska prava i seksualna pomagala izvršila je suicidalni genocid...“¹⁰⁹

3. Napadi na medije

05. oktobar 2007. – Jovanka Mrdović, voditeljka serijala „Pogled sa Avale“ koji se emituje na televiziji „Avala“ izjavila je da je njena emisija ugašena po zahtevu ministra unutrašnjih poslova Srbije Dragana Jočića. Voditeljka objašnjava da je emisija ukinuta nakon što su u njoj gostovali: „Goran Petrović i Vladimir Božović. I sama emisija je bila puna opštih mesta, ali bilo je dosta kritike na račun resornog ministra Jočića. Emisija je trajala nekih deset minuta kraće nego što je trebalo, a po završetku glavni producent TV Avale Vladan Alimpijević rekao mi je da je zvao Dragan Jočić, ministar policije. U ponedeljak mi je rečeno da je bilo pritisaka i kao problem je navedeno to što nisam napadala goste i tako branila ministra Jočića. Rekli su mi da zbog toga moram da se malo primirim, da sačekam mesec - dva da se situacija smiri i da za to vreme ne smem da se pojavljujem na televiziji“.¹¹⁰

03. januar 2007. – Nepoznata grupa ljudi pokušala je da provali u prostorije Nezavisnog društva novinara Vojvodine. Predstavnici Nezavisnog društva novinara Vojvodine sumnjaju da je ovaj napad povezan sa njihovim društvenim angažmanom.¹¹¹

02. april 2007. – Nakon što je TV B92 pokrenula javnu raspravu o činjenici da Velimir Ilić, ministar za kapitalne investicije Srbije, nelegalno gradi kardiološku kliniku od 3.000 kvadratnih metara u selu Kačulice, ekipa te televizije je otišla da napravi reportažu na licu mesta. Radnici koji izvode radove su im tom prilikom rekli: „Ajde kupi te skalamerije i idi... Očeš da kupiš, da pretim ti. Ti si došao ovde da nas zajebavaš, jel' tako? Ti nas zajebavaš, ajde bre ne seri. Treba vama izlomiti te skalamerije, bolje

¹⁰⁷ *Zatvor*, Kurir, 17. februar 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹⁰⁸ Izveštaj o incidentu od 29. februara 2007. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁰⁹ *Dragan Kojić Jeba*, Kurir, 04. mart 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹¹⁰ *Vlast protiv slobode medija*, Glas Javnosti, A.I, 07. oktobar 2006, pogledati web stranicu http://www.media-center.org.yu/code/navigate.asp?Id=4&from_date=10/5/2006&to_date=10/13/2006&content=&search=true

¹¹¹ *Pokušaj provala u NDNV*, B92, 03. januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=01&dd=03&nav_category=11&nav_id=225870

sklonite, da ti ne bi uzeo, omlatio o put i šta ćeš mi, šta mi možeš?“¹¹²

02. april 2007. – Rukovodilac fabrike boja „Neven kolor“ iz Leskovca Boško Jović najpre je zabranio televizijskoj ekipi TV Leskovac da snimi požar koji je izbio u fabrici. Kada je nakon toga TV Leskovac objavila vest da je požar lokalizovan, Jović je upao u prostorije televizije u pratnji jedne osobe, pretio i vređao novinare. Zatim je oštetiо redakcijsku opremu, fizički napao snimatelja Milorada Jovića, uhvatio ga za vrat, davio i udario mu glavu o zid.¹¹³

03. april 2007. – Iako je Komitet za ljudska prava Ujedinjenih nacija u novembru 2005. godine naložio Srbiji da ukine presudu protiv novinara i urednika novina „Kikindske“ Željka Bodrožića, Opštinski sud u Kikindi doneo je odluku da se prethodno izrečene kazne od 12.000 i 20.000 dinara preinače u kaznu zatvora u trajanju od 80 dana¹¹⁴. Nezavisna udruženja novinara Srbije i Vojvodine su povodom ovoga objavili saopštenje u kome se, između ostalog, kaže: „To je nastavak mračne represivne sudske i političke kampanje protiv uglednog kikindskog novinara. Jedini greh Željka Bodrožića je u tome što svoj posao obavlja profesionalno i hrabro, što svojim tekstovima podseća na prošlost i sadašnjost lokalnih moćnika“.¹¹⁵

05. april 2007. – Predsedniku Nezavisnog društva novinara Vojvodine i šefu vojvođanskog dopisništva agencije Beta Dinku Gruhonjiću upućene su pretnje smrću na neonacističkom sajtu „Stormfront“. Objavljena je Gruhonjićeva fotografije i napisano je: „Tog skota treba ubiti, ne diskutovati o njemu“ i „Dinko, znamo gde živiš“. Na forumu tog sajta su postavljeni i odlomci iz knjige Gorana Davidovića „Slučaj Nacionalni stroj“. Zbog uvreda i kleveta u toj knjizi Gruhonjić je tužio Davidovića. Davidović je nedavno prvostepeno osuđen na godinu dana zatvora za krivično delo izazivanja rasne, verske i nacionalne mržnje i netrpeljivosti.¹¹⁶

08. april 2007. – Na neonacističkom sajtu „Stormfront“ nakon što je zatvorena tema o Dinku Gruhonjiću, postavljena je nova tema pod nazivom „Hapšenje Davidovića“. Jedan od forumaša je poručio istomišljenicima/ama (misleći na Dinka Gruhonjića): „Idući put bez ovakvih ispada, ako već hoćeš nekoga da odvališ, čuti, idi i odvali ga“¹¹⁷

13. april 2007. – Nepoznate osobe su u 2.30 ujutro podmetnule dve bombe na prozor stana novinara Dejana Anastasijevića u beogradskom naselju Vračar. Jedna od bombi je eksplodirala i oštetila prozor spavaće sobe Atanasijevića, fasadu oko prozora i putnička vozila koja su se nalazila na ulici ispred zgrade. U trenutku napada Atanasijević je bio u stanu sa suprugom. Prema informacijama policije sa uviđaja, bombe su bile tipa „M-52“ a imaju veću razornu moć od običnih „kašikara“. Mogu da budu opasne po život u krugu od oko 100 metara od mesta eksplozije¹¹⁸. Nekoliko dana pre napada Anastasijević je javno kritikovao presudu Veća za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu u slučaju

¹¹² *Kako ministar Ilić krši zakon*, B92, 03. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=04&dd=03&nav_id=240123

¹¹³ *UNS osudio nasilje nad snimateljem*, Glas javnosti, 02. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹¹⁴ *Nastavak mračne represivne kampanje*, Dnevnik, 04. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹¹⁵ NUNS, pogledati web stranicu: <http://www.nuns.org.yu/vesti/view.jsp?articleId=7629>

¹¹⁶ *Pretnje smrću predsedniku NDNV*, B92, 05. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=04&dd=05&nav_id=240470

¹¹⁷ *Nove poruke mržnje na sajtu „Stormfronta“*, Blic, 09. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹¹⁸ *Pokušaj ubistva novinara „Vremena“*, B92, 03. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?dd=14&mm=4&yyyy=2007&nav_category=11

„Škorpioni“.¹¹⁹

19. april 2007. – Glavni i odgovorni urednik magazina „Status“ Slaviša Lekić optužio je vlasnika kompanije „Delta holding“ Miroslava Miškovića i glavnog urednika dnevnih novina „Večernje novosti“ Manojla Vukotića da su sprečili distribuciju i objavljivanje reklame za novi broj časopisa „Status“. U izjavi glavnog urednika „Statusa“ navodi se da je mogući motiv objavljivanje drugog dela intervju sa Vladimirom Bebom Popovićem, bliskim saradnikom ubijenog premijera Đinđića.¹²⁰

20. april 2007. – Nakon što je novinar Miloš Vasić gostovao u emisiji „Replika“ na televiziji B92, na programu Radija Fokus koji je vodio novinar Marko Janković, slušaoci su tražili likvidaciju Vasića i svih drugih koji ne misle isto kao oni, a voditelj nije reagovao. Radio Fokus ima nacionalnu frekvenciju.¹²¹

21. april 2007. – Na sahrani Ismaila Prentića u Novom Pazaru koji je ubijen u sukobu sa policijom napadnuti su novinari Zoran Šaponjić iz „Glasa javnosti“ i „Kurira“ i Miloš Cvetković iz dnevnog lista „Večernje novosti“. Šaponjić je napadnut u trenutku kada je pokušao da fotografiše kolonu koja je nosila telo. Otet mu je i polomljen fotoaparatus, a zatim je dobio nekoliko šamara. Cvetković je i pored fizičkog napada uspeo da izbegne sukob i sačuva opremu.¹²²

27. april 2007. – U centru Kragujevca, na oko 20 stambenih kuća, ispisan je grafit „Smrt B92“. Jedan broj grafita prekrećili su aktivisti/kinje Gradskog odbora LDP-a.¹²³

4. Napadi na državne institucije

4.1. Fizički napadi

21. mart 2007. – Uoči sednice Skupštine opštine Odžaci, građani/ke nisu dozvolili odbornicima/ama da zauzmu mesta u odborničkim klupama. Bilo je vređanja, dobacivanja, ali i fizičkih napada. Jedan građanin je udario odbornika DS Zorana Filipovića pesnicom u stomak, a fizički je napadnut i odbornik PSS Mirko Važić.¹²⁴

24. april 2007. – Nepoznate osobe su odvrnule šrafove sa dva prednja točka na automobilu predsednika Posebnog odeljenja za organizovani kriminal Okružnog suda u Beogradu i predsednika Vanraspravnog veća koje odlučuje o pritvorima osumnjičenima pred ovim sudom Milana Ranića.¹²⁵

¹¹⁹ *Kandić: Eksplozija u vezi sa Škorpionima*, Dnevnik, 15. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹²⁰ *NUNS osudio sprečavanje distribucije magazina „Status“*, Politika, 19. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹²¹ *Pretnje novinaru na Radio Fokus*, B92, 20. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=04&dd=20&nav_category=11&nav_id=242927 ili *Radio Fokus poziva na linč*, NUNS, pogledati web stranicu: <http://www.nuns.org.yu/vesti/view.jsp?articleId=7759>

¹²² *Napadnuti novinari na sahrani u NP*, B92, 21. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=04&dd=21&nav_id=242966

¹²³ *LDP prekrećio grafite*, B92, 28. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=04&dd=28&nav_category=12&nav_id=244301

¹²⁴ *Pesnicom u stomak odbornika*, Dnevnik, 21. mart 2007, pogledati web stranicu: <http://www.dnevnik.co.yu/modules.php?name=News&file=article&sid=21558>

¹²⁵ *Diverzija na kolima Milana Ranića*, Glas javnosti, 26. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

Portparolka ovog suda Maja Kovačević povodom incidenta je izjavila: “Ranić je izašao iz svoje kuće, ušao u svoj automobil parkiran ispred zgrade i krenuo prema autoputu... Čuo je neke čudne zvuke u automobilu i svratio u prvu mehaničarsku radnju gde mu je rečeno da su mu svi šrafovi na oba prednja točka odvrnuti i razlabavljeni. To znači da bi, verovatno, da je izašao na autoput i malo ubrzao, ti točkovi otpali i da bi se dogodio udes”¹²⁶. Posebno odeljenje je dva meseca pre napada tražilo od Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije obezbeđenje za Ranića, ali policija još uvek nije odgovorila na taj zahtev.¹²⁷

4.2. Napadi na imovinu

28. decembar 2006. – Na zgradu skupštine opštine u Požarevcu nepoznati napadači/ce bacili su ručnu bombu i naneli manju materijalnu štetu. Predstavnik opštine Branislav Popović rekao je da je bomba bačena u 20:45 i da su kamere na zgradi opštine snimile napad. Eksplozijom su uništena stakla na jednom od svećanih salona opštine.¹²⁸

04. april 2007. – U neposrednoj blizini zgrade Skupštine opštine u Preševu, oko 23 časa aktivirana je eksplozivna naprava koja je napravila krater dubok oko 50 i širok oko 15 centimetara. Pri tom su polomljeni i prozori na zgradi Skupštine opštine i na susednim zgradama. Predsednik Partije za demokratsko delovanje Riza Halimi je povodom incidenta izjavio da je sličan bombaški napad na zgradu lokalnog parlamenta izveden pre tri godine, ali da ni tada krivci nisu pronađeni.¹²⁹

4.3. Pretnje, verbalni napadi

02. oktobar 2007. – Ministar pravde Zoran Stojković izjavio je za agenciju TANJUG da mu prete razne grupe umešane u organizovani kriminal. Rekao je da pretnje stižu telefonom i pismima zbog čega je procenjeno da treba da ima obezbeđenje.¹³⁰

28. februar 2007. – Nepoznati počinitelj/tejlka, ili više njih, oko 1:30 časova zalepili su sliku Ratka Mladića na ulazna vrata Bošnjačkog nacionalnog veća u Ulici 28. novembra u Novom Pazaru.¹³¹

16. april 2007. – Zamenica predsednika Prvog opštinskog suda u Beogradu Marina Dželetović, izjavila je da je centrala tog suda u 9:15 časova primila telefonski poziv nepoznate osobe, koja je saopštila da je u zgradi postavljena bomba koja treba da eksplodira u 10 časova. Nakon evakuacije i pregleda cele zgrade ustanovljeno je da bombe nema.¹³²

¹²⁶ *Sabotaža na automobilu sudije*, B92, 26. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=04&dd=26&nav_category=11&nav_id=243980

¹²⁷ *Ibid*

¹²⁸ *Bomba na zgradu SO Požarevac*, Danas, 29. decembar 2007, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20061230/hronika1.html#4>

¹²⁹ *Eksplozija kod opštine Preševo*, B92, 04. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=04&dd=04&nav_id=240266&nav_category=11

¹³⁰ *Stojković: Preti mi mafija*, TANJUG, 02. oktobar 2006, pogledati web stranicu <http://www.kurir-info.co.yu/Arhiva/2006/oktobar/02/V-02-02102006.shtml>

¹³¹ *Provokacija sa Mladićem*, Kurir, 01. mart 2007, kopija teksta se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹³² *III opštinski sud: Dojava o bombi*, B92, 16. april 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=04&dd=16&nav_category=11&nav_id=242018

5. Ostalo

20. februar 2006. – Nepoznati počinioci/teljka su na spomeniku bivšem predsedniku Srbije Ivanu Stamboliću na Fruškoj gori napisali “Hvala Legija” i nacrtali krst sa četiri ocila. Stambolića su oteli i ubili pripadnici „crvenih beretki“ 2000. godine.¹³³

16. mart 2007. – Na stambenoj zgradi u kragujevačkom naselju Erdoglija u Kopaoničkoj ulici ispisan je grafit „Nož, žica, Srebrenica – Ratko Mladić“. Grafit je ispisan crnim sprejom, prečnika jedan metar.¹³⁴

19. mart 2007. – U Novom Sadu na sinagogi u Jevrejskoj ulici crnim sprejom je nacrtan kukasti krst.¹³⁵

¹³³ *Oskrnavljen spomenik Ivanu Stamboliću*, B92, 20. februar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=02&dd=20&nav_id=233294&nav_category=120

¹³⁴ “*Nož, žica...*“ u *Kragujevcu*, Press, 16. mart 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹³⁵ *Uvredljiv grafit na Sinagogi*, B92, 19. mart 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=03&dd=19&nav_category=12&nav_id=237241

B. AKTI POLITIČKOG NASILJA KOJI SE PRIPISUJU DRŽAVNIM ORGANIMA ILI PREDSTAVNICIMA/AMA POLITIČKIH PARTIJA NA VLASTI

1. Akti političkog nasilja koji se pripisuju državnim organima

1.1. Direktno nasilje

1.1.1. Prema građanima/kama

7. februar 2007. – Član DSS i direktor Pozorišta mladih u Novom Sadu Tomislav Knežević, organizovao je grupu od 15 maskiranih osoba koje su pretukle trojicu glumaca ovog pozorišta koji su četiri meseca štrajkovali glađu tražeći smenu Kneževića. Jedan od trojice prebijenih glumaca Dragan Zorić je izjavio: “Video sam da se sve crni od spitfajer jakni i kapuljača. Ja sam se malo više branio, pa sam i više batina dobio. Mislio sam da ću naći spas na pozornici, ali njima je objašnjeno gde se mi nalazimo i znali su gde treba da dođu, pa su me i u mraku pronašli”.¹³⁶

1.2. Indirektno, strukturalno nasilje

1.2.1. Prema članovima/icama drugih političkih partija

1.2.1.1. Politička odmazda

29. oktobar 2006. – Član Gradskog odbora LDP-a u Nišu Miloš Grozdanović je tokom ustavnog referenduma sedeo na klupi u dvorištu osnovne škole „Čagar“ u kojoj se nalazilo biralište i pratio izlaznost građana na referendum. Prišla su mu dvojica muškaraca od kojih se jedan predstavio kao predsednik biračkog odbora i rekli mu da je „plaćenik, izdajnik srpskog roda i da su ga pravili Amerikanci”. Rečeno mu je i da „ne dovodi pedere u Srbiju, već da ide kod njih u Ameriku“. Rekli su mu da mora da napusti dvorište škole što je on i učinio, ali je nastavio da prati odziv birača na ulici ispred škole, ali je tada, po pozivu predsednika biračkog odbora, došla policijska patrola i privela Miloša Grozdanovića pod obrazloženjem da ometa glasanje.¹³⁷

12. decembar 2006. – Aktivisti/kinje LDP-a su u Ulici Danila Kiša u Nišu prefarbali fašističke grafite na kojima su bili nacrtani kukasti krstovi i ispisano “Nacionalni stroj”, “Smrt slugama cionizma”, “Srbija Srbima” i “Krv i čast”. Protiv menadžera LDP-a Đokice Milovanovića zbog brisanja grafita pokrenut je prekršajni postupak. U prijavi se ne navodi ko je njen podnosilac, ali je predsednik gradske opštine Crveni krst i funkcioner SRS Dragan Bojković izjavio da su prijavu podneli opštinski čelnici/e. „Podneli smo prijavu zbog toga što su aktivisti LDP-a prethodno na drugoj javnoj površini ispisivali svoje grafite, što smo snimili kamerom. Nemaju prvo da pišu, pa posle da kreće” – rekao je Bojković.¹³⁸

24. decembar 2006. – Član opštinskog odbora LDP-a u Topoli Zoran Milovanović, prisustvovao je zboru građana/ka svoje mesne zajednice Maskar i postavio nekoliko pitanja vezanih za građane/

¹³⁶ *Priveden direktor pozorišta mladih*, B92, 07. februar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=02&dd=07&nav_category=12&nav_id=231140

¹³⁷ *Za dlaku*, Kurir, 30. oktobar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.kurir-info.co.yu/Arhiva/2006/oktobar/30/V-01-30102006.shtml>

¹³⁸ *Niš: Prekršajni postupak protiv LDP-a zbog uklanjanja fašističkih grafita*, pogledati web stranicu: <http://www.cedajovanovic.com/code/navigate.php?Id=730>

ke tog kraja predsedniku opštine Draganu Jovanoviću, članu koalicije DSS-NS. Predsednik opštine je reagovao na pitanja tako što je pozvao policiju koja je privela Milovanovića na informativni razgovor.¹³⁹

1.2.1.2. Medijski progon

29. oktobar 2006. – Rok muzičar i član DSS Bora Đorđević u izjavi za dnevne novine „Press“ o političkim strankama i nevladinim organizacijama koje se zalažu za bojkot referenduma izjavio je: „Oko čega imaju da se dvoume? S jedne strane imaju patrijarha Pavla, a s druge Čedu Jovanovića, pedere, lezbejke i ostala govna, pa neka biraju kakvu Srbiju žele“. Naslov teksta je: “Za koga ste, patrijarha ili lezbejke”.¹⁴⁰

26. oktobar 2007. – Bogoljub Pejčić, poslanik SDPO i član Odbora za bezbednost Skupštine Srbije u izjavi za „Kurir“ optužio je Čedomira Jovanovića za „tajnu saradnju sa kosovskim državicima“, a zatim je izneo i pretnju da će „nestati iz zemlje i politike“. Pejčić je rekao: “Čedomir Jovanović se sastao sa Agimom Čekuom i celom kosovskom vrhuškom. Mislio je da sve to bude tajno, ali pošto je shvatio da ne može da se sakrije, onda je to kao bio zvaničan susret. Posle toga je počeo da se zalaže za nezavisnost Kosova. Uostalom, o Čedomiru Jovanoviću će sve reći zaštićeni svedok Dejan Milenković Bagzi na suđenju za ubistvo Zorana Đinđića. Posle toga Čeda će nestati iz zemlje i politike”.¹⁴¹

10. januar 2007. – Kada je DS objavila da će Božidar Đelić biti njen kandidat za predsednika Vlade Srbije, portparol DSS-a Andrija Mladenović je izjavio da je Đelić prijatelj čoveka sa optužnice i da je „neozbiljan čovek“. Nekoliko dana DSS je vodio jaku kampanju u javnosti pokušavajući da diskredituje Božidara Đelića kao kandidata DS za premijera.¹⁴²

14. januar 2007. – Član DSS-a i nekadašnji savetnik ministra kulture u Vladi Vojislava Koštunice, Bora Đorđević, recitovao je na koncertu koji je DSS organizovao u Beogradu uvredljive stihove koji su se odnosili na Čedomira Jovanovića, predsednika LDP-a: “Podočnjaci, lice blede, nema ‘Oženi me, Čedo’. Ribama je dao nogu, oženio on je drogu. Ne znam šta da radim s Čedom, sve đankoze ’apsi redom, policiju ima strogu, samo njemu daju drogu”.¹⁴³

08. mart 2007. – Član političke partije Nova Srbija i direktor Javnog preduzeća “Putevi Srbije” Branko Jocić izjavio je da je Rodoljub Šabić, poverenik za informacije od javnog značaja, “korumpirani idiot”.¹⁴⁴

¹³⁹ *Funkcioner LDP privođen zbog postavljanja pitanja u interesu građana*, pogledati web stranicu: <http://www.odnaszavisi.org/index.php?&p=&ni=1084&nd=1>

¹⁴⁰ *Analiza nepravilnosti tokom referenduma o potvrđivanju predloga ustava Srbije*, izveštaj nevladine organizacije Impunity Watch, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁴¹ *Šiptarski lobi*, Kurir, 26. oktobar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.kurir-info.co.yu/Arhiva/2006/oktobar/25/V-02-25102006.shtml>

¹⁴² *DSS-DS: Sukob oko Đelića*, B92, 10. januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?nav_category=418&dd=10&mm=1&yyyy=2007

¹⁴³ *Predizborno skidanje rukavica*, B92, 14. januar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?nav_category=418&dd=15&mm=1&yyyy=2007

¹⁴⁴ *Uvrede direktora JP Putevi Srbije*, B92, 08. februar 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=03&dd=08&nav_category=120&nav_id=235685

1.2.2. Prema predstavnicima medija

13. novembar 2007. – Ljiljana Čolić, predsednica Upravnog odbora TV Studio B i članica DSS je u intervjuu za list “Press”, govoreći o Studiju B, izjavila da je “duboko nezadovoljna antisrpskim opredeljenjem te televizije i da je u njenom radu primetila mnoge nezakonitosti, čak i finansijske malverzacije”. Ljiljana Čolić je dodala i da već duže vreme nije zadovoljna uređivačkom politikom te kuće i da je pokrenula proces smenjivanja direktorke i glavne i odgovorne urednice Dragane Milićević.¹⁴⁵

13. mart 2007. – Ministar za kapitalne investicije i predsednik političke partije Nova Srbija Velimir Ilić, na konferenciji za novinare u Vladi Republike Srbije optužio je televiziju B92 da ometa istragu u slučaju “drumska mafija” i da se u priložima koje emituje postavlja kao istražni organ. Ilić je dodao: “Mlada damo, nemojte da se sekirate, istraga je u toku, nemojte da se ponašate kao istražni organ, nemojte da ste nervozni. Da sam ja na mestu policije, ja bih protiv vas podneo krivičnu prijavu. Vi ste šarmantni, nasmejte se...”.¹⁴⁶

03. april 2007. – Predsednik opštine Novi Pazar Sulejman Ugljanin je u intervjuu opštinskoj Regionalnoj televiziji rekao da su pojedini „nečasni“ dopisnici beogradskih medija iz Novog Pazara krivi što strani donatori ne žele da dođu u taj kraj. Kao razlog za ovakvu izjavu novinari iz Novog Pazara navode objektivno izveštavanje o incidentima u ovom gradu.¹⁴⁷

1.2.3. Prema nevladinim organizacijama

30. decembar 2006. – Predsednica YUCOM-a Biljana Kovačević-Vučo optužila je državu da kažnjava tu nevladinu organizaciju odlukom poreske policije da plati porez na priloge iz zemlje i inostranstva. Kovačević-Vučo je izjavila: „Ovde se radi o jednom političkom progonu, zgodnom u predizbornoj kampanji, da padne neka NVO glava, ionako omražena“. Predsednica YUCOM-a je dodala i da se te nevladina organizacija kažnjava jer zadire u oblasti koje ne odgovaraju vlastima.¹⁴⁸

07. mart 2007. – Prema oceni nevladine organizacije Edukacioni centar u Leskovcu predsednici nevladine organizacije Ženski centar Divni Stanković je određen jednomesečni pritvor jer je javno optužila odbornike DSS-a da su Leskovcu naneli milionsku štetu odbijanjem da formiraju skupštinsku vlast.¹⁴⁹

1.2.4. Prema stranim diplomatskim predstavništvima

17. april 2007. – Žarko R. iz Subotice je oko 7:30 časova ujutro razbio staklenu flašu pred konzulatom Republike Mađarske, a drugu je bacio na terasu konzulata. Po dolasku policije, Žarko R. im je pretio da će ih ubiti i psovao ih. Policajci su ga lišili slobode i zadržali zbog sumnje da je izvršio krivično delo

¹⁴⁵ *Napad na antisrpsvo Studija B*, B92, 13.11.2007, pogledati web site: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=11&dd=13&nav_category=11&nav_id=219761

¹⁴⁶ *Ilić: B92 kao istražni organ*, B92, 13. mart 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=03&dd=13&nav_category=11&nav_id=236360

¹⁴⁷ *Ugljanin bi da uređuje događaje i medije*, Glas javnosti, 03. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹⁴⁸ *Neće porez*, Kurir, 30. decembar 2006, tekst se nalazi u dokumenatciji Inicijative

¹⁴⁹ *Aktivisti protestovali u Leskovcu*, B92, 07. mart 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/ves-ti/index.php?yyyy=2007&mm=03&dd=07&nav_category=11&nav_id=235457

izazivanja rasne, verske i nacionalne mržnje, razdora i netrpeljivosti.¹⁵⁰

1.2.5. Ostalo

12. mart 2007. – Član DSS i pevač grupe “Riblja čorba”, Bora Đorđević na koncertu u Beogradskoj areni nazvao je članove svoga benda imenima haških optuženika i kriminalaca. Rekao je: “A ovde sa nama su zlikovci iz domaćih i međunarodnih sudova. Vi ste mislili da su na sceni muzičari, a to su sve odbegli kriminalci: Veselin Šljivančanin, Biljana Plavšić, Ratko Mladić i Milorad Ulemek Legija, a ja sam Radovan Karadžić, koji je zapravo izvršio plastičnu operaciju“. Portparol DSS-a Andreja Mladenović je povodom toga izjavio da ta stranka nema nikakve veze sa onim što članovi njihove partije promovišu.¹⁵¹

2. Akti političkog nasilja koji se pripisuju predstavnicima/ama političkih partija

2.1. Srpska radikalna stranka

2.1.1. Fizički napadi

28. oktobar 2006. – U toku ustavnog referenduma na biračkom mestu na Detelinari u Novom Sadu član SRS je išamarao člana biračkog odbora iz DS Ivana Zorkića, pošto je primetio da je skidao plakate sa likom Vojislava Šešelja koji su se nalazili u blizini glasačkog mesta¹⁵². Zakonom je zabranjeno isticanje simbola političkih stranaka i drugog propagandnog materijala na biračkom mestu kao i u krugu od 50 metara od biračkog mesta.¹⁵³

30. novembar 2006. – Ispred prostorija LDP-a u centru Zrenjanina poslanik SRS Milorad Krstin fizički je napao aktivistu LDP-a koji je tom prilikom zadobio povrede glave i prebačen je u Urgentni centar u Zrenjaninu.¹⁵⁴

01. decembar 2006. – Član SRS napao je dopisnika lista “Blic” Svetu Mirkovića u Požarevcu. Mirković je ispred Skupštine opštine Požarevac fotografisao obezbeđenje SRS-a koje je nosilo bedževe sa likom predsednika ove stranke i haškog optuženika Vojislava Šešelja, kada mu je jedan od njih prišao, oteo foto aparat i udario ga rukom u glavu. Neposredno pre ovog incidenta odbornik SRS u skupštini opštine Tihomir Jeremić, rekao je novinaru Miletu Veljkoviću da će “goreti zbog onoga što piše”.¹⁵⁵

12. januar 2007. - Pripadnici SRS su u Novom Sadu napali aktiviste/kinje LDP-a koji su u centru

¹⁵⁰ *Incident u Subotici*, Dnevnik, 18. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.dnevnik.co.yu/modules.php?name=News&file=article&sid=22675>

¹⁵¹ *Đorđevići „haški optuženici“*, B92, 12. mart 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=03&dd=12&nav_category=11&nav_id=236196

¹⁵² *Gusto*, Kurir, 29. oktobar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.kurir-info.co.yu/Arhiva/2006/oktobar/29/V-01-29102006.shtml>

¹⁵³ *Zakon o izboru narodnih poslanika (Službeni glasnik RS 18/04)*, član 55, pogledati web stranicu: <http://www.rik.parlament.sr.gov.yu/cirilica/propisi/ZakonIzbNarPosl.doc>

¹⁵⁴ *Poslanik SRS napao aktivistu LDP*, pogledati web stranicu: <http://www.odnazavisi.org/index.php?&p=&ni=165&nd=1>

¹⁵⁵ *Radikal napao novinara*, B92, 01. decembar 2006, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=12&dd=01&nav_id=222045

grada lepili plakate svoje stranke.¹⁵⁶

26. mart 2007. – Članovi udruženja malih privrednika „Opstanak“ su uz pomoć odbornika SRS Raše Vučinića, koji im je otvorio vrata opštine, upali na sednicu skupštine opštine Novi Beograd i prekinuli je. Napadači su probili kordon policije i pretili da će se fizički obračunati sa prisutnima.¹⁵⁷

28. mart 2007. – Na sednici Skupštine opštine u Rumi, odbornik SRS Slobodan Radojev nasrnuo je na odbornicu LSV-a Leposavu Rapajić rečima da će je izlomiti i slomiti joj naočare ukoliko još jednom izađe za govornicu. Pored toga, uputio je odbornici LSV-a mnogo psovki.¹⁵⁸

2.1.2. Napadi na imovinu

11. januar 2007. – Pripadnici/e SRS-a su crnom bojom prefarbali dva bilborda Koalicije u Žablju.¹⁵⁹

2.1.3. Pretnje, verbalni napadi

11. novembar 2006. – SRS je izdala saopštenje za javnost u kome napada novinara Srđana V. Tešina zbog intervjua koji je dao splitskim novinama „Feral tribune“. SRS navodi da Tešinov nastup „u stranoj štampi predstavlja političku kampanju protiv grada u kojem živi“, ocenjujući da je „nesumnjivo da je Tešin pobudio sumnju u vlastiti književni talenat i sasvim izvesno krenuo kroz mrak politike o kojoj tako malo zna“.¹⁶⁰

02. decembar 2006. – Učesnici/e mitinga podrške Vojislavu Šešelju koji je organizovala SRS uzvikivali su parolu “Ubij, zakolji, da Tadić ne postoji” koja predstavlja otvoren poziv na linč predsednika Srbije i predsednika DS Borisa Tadića.¹⁶¹

23. decembar 2007. – U izjavi dnevnom listu „Kurir“ Aleksandar Vučić, generalni sekretar SRS poručio je Mlađanu Dinkiću, predsedniku političke stranke G17 Plus da će ga radikali ukoliko dođu na vlast strpati u zatvor.¹⁶²

02. mart 2007. – U Matici srpskoj u Novom Sadu održana je promocija knjige „Srbi rimokatolici – takozvani Hrvati“. U knjizi se tvrdi da su do početka 20. veka u Istri i na Kvarneru većinsko stanovništvo činili Srbi koji su sa namerom i planski asimilovani i rasrbljivani. Autor knjige je Nikola Žutić, a izdavač SRS. Organizatori promocije knjige bili su Javno komunalno preduzeće „Lisje“ i takozvana Vlada Republike Srpske Krajine u progonstvu. „Premijer“ te vlade i direktor „Lisja“ je

¹⁵⁶ Pogledati web stranicu: <http://www.odnaszavisi.org/index.php?&p=&ni=2150&nd=1>

¹⁵⁷ *Nasilni upad u SO Novi Beograd*, B92, 27. mart 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2007&mm=03&dd=27&nav_category=11&nav_id=238638

¹⁵⁸ *Psovke za odbornicu*, Dnevnik, 29. mart 2007, pogledati web stranicu: <http://www.dnevnik.co.yu/modules.php?name=News&file=article&sid=21889>

¹⁵⁹ Pogledati web stranicu: <http://www.odnaszavisi.org/index.php?&p=&ni=1945&nd=1>

¹⁶⁰ *Radikalna Vojvodina: Kazna za kritičko mišljenje*, Danas, 11. novembar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20061111/kultura1.html>

¹⁶¹ *Prljava kampanja i „psihopate“*, Danas, 09. januar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.danas.co.yu/20070109/dogadjajdana2.html>

¹⁶² *Vučić: Dinkića u zatvor*, Kurir, 23. decembar 2006, pogledati web stranicu: <http://www.kurir-info.co.yu/Arhiva/2006/decembar/23/V-06-23122006.shtml>

funkcioner SRS Milorad Buha.¹⁶³

23. mart 2007. – Tokom skupštine Hrvatskog kulturno– prosvetnog društva u Novom Slankamenu, opština Inđija, građanin te opštine prezimenom Šekuljica, pristalica SRS-a, ušao je u prostorije udruženja i počeo da vređa prisutne, nazivajući sve Hrvate „ustašama“. Na kraju je rekao da sve Hrvate treba poklati i iseliti iz Slankamena, da im garantuje da do 2008. godine neće biti nijednog „ustaše“ u Slankamenu, „da će im zapaliti crkvu i prostorije društva“, te „da će ako ustreba platiti ljudima i policiji 50.000 evra kako bi ostvario ono što je zamislio“.¹⁶⁴

11. april 2007. – Odbornik Srpske radikalne stranke u skupštini Novog Sada Đorđe Raković je sa zamenikom Đurašom Jakšićem i Zoranom Ivezićem, savetnikom direktora preduzeća „Informatika“ došao u ovu ustanovu i vređao zaposlene na nacionalnoj osnovi. Govorio im je da su „ustaše“. Raković je zgradu napustio tek pošto ga je policija zamolila da to učini.¹⁶⁵

18. april 2007. – Gradonačelnica Novog Sada i funkcionerka SRS Maja Gojković na zasedanju novosadskog parlamenta sukobila se sa šeficom poslaničke grupe G17 Plus Uranijom Kozmidis Luburić. Gradonačelnica Gojković je vređala porodicu odbornice Kozmidis-Luburić. Odbornica je izjavila da joj je šef odborničke grupe SRS Milorad Mirčić na poslednjoj sednici parlamenta dobio da ima „najbolje bradavice u skupštini“. Predsednik novosadskog parlamenta Zoran Vučević iz SRS nije reagovao na ove incidente.¹⁶⁶

2.1.4. Ostalo

11. mart 2007. – Novinarke novosadskog “Dnevnika” i “Građanskog lista” Zorica Milosavljević i Slađana Stojanović izbačene su sa godišnje skupštine Opštinskog odbora SRS u Sremskim Karlovcima. Predsednik Opštinskog odbora SRS Živan Đuragić rekao je novinarkama da “nisu poželjne” jer ne izveštavaju objektivno i “ako niste do sada izveštavali, sada više nećete”.¹⁶⁷

2.2. Stranka srpskog jedinstva

2.2.1. Pretnje, verbalni napadi

5. februar 2007. – Predsednik Stranke srpskog jedinstva i nekadašnji zamenik komandanta Srpske dobrovoljačke garde Borislav Pelević na konferenciji za novinare u Beogradu optužio je televiziju B92 da je “plaćena da vodi antisrpsku politiku”, najavio tužbu protiv Filipa Švarma, urednika nedeljnika „Vreme“ i autora dokumentarnog serijala “Jedinica”¹⁶⁸, a učesnike u serijalu nazvao “potplaćenim, pijanim ili drogiranim”.¹⁶⁹

¹⁶³ *Ugled Matice doveden u pitanje*, Dnevnik, 02. mart 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹⁶⁴ *Ima jedan kućerak u Sremu*, Vreme, 29. mart 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹⁶⁵ *Zamenica direktora NOU zvala sina u pomoć da joj otključa kancelariju*, Dnevnik, 12. april 2007, tekst se nalazi u dokumentaciji Inicijative

¹⁶⁶ *Arena uvreda, pretnji tužbama, sprdnje, gađenja...*, Dnevnik, 19. april 2007, pogledati web stranicu: <http://www.dnevnik.co.yu/modules.php?name=News&file=article&sid=22151>

¹⁶⁷ *Novinarke izbačene sa skupa SRS*, B92, 11. mart 2007, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/ve-sti/index.php?yyyy=2007&mm=03&dd=11&nav_category=11&nav_id=236020

¹⁶⁸ Dokumentarni serijal “Jedinica” se bavi Jedinicom za specijalne operacije vlade Republike Srbije poznatom kao “Crvene beretke”

¹⁶⁹ *Pelević tuži zbog „Jedinice“*, B92, 05. februar 2007, pogledati web stranicu: <http://www.b92.net/info/ve-sti/>

2.3. Socijalistička partija Srbije

2.3.1. Pretnje, verbalni napadi

28. februar 2007. – Direktor sportske hale u Vranju i član SPS Ljubiša Anđušević verbalno je napao i pokušao fizički da se obračuna sa novinarom lokalnog nedeljnika “Vranjske” Dušanom Đorđevićem, nakon rukometne utakmice. Anđušević je pretio Đorđeviću i više puta pokušao da ga udari, a incidentu su prisustvovali još jedan visoki funkcioner SPS-a i njegovo obezbeđenje.¹⁷⁰

2.4. Srpsko nacionalno veće sa Kosova

2.4.1. Pretnje, verbalni napadi

24. oktobar 2006. - Pred prostorijama LDP-a u Beogradu oko 15 časova Milan Ivanović, predsednik SNV-a sa Kosova i grupom istomišljenika/ca uzvikivali su preteće parole lideru LDP-a Čedomiru Jovanoviću. Između ostalog uzvikivali su „Ubijte Čedu“.¹⁷¹

24. oktobar 2006. – Savez studenata/tkinja Univerziteta u Kosovskoj Mitrovici i Omladina SNV-a severnog Kosova, održali su u Beogradu skup na kome su čelnike/ce stranaka i nevladinih organizacija koje se zalažu za bojkot referenduma o novom ustavu nazivali “Šiptarima”. Tom prilikom organizovana je i navodna dodela nagrada koju su primali muškarci obučeni u albansku žensku nošnju, a koji su predstavljali Čedomira Jovanovića. Natašu Kandić, Gorana Svilanovića, Nenada Čanka i druge. Pojedini učesnici ovog skupa su nosili majice sa simbolima jedinice „Škorpioni“ čiji su pripadnici osuđeni za ubistvo premijera Zorana Đinđića. Skupu su prisustvovali i lider Srpskog nacionalnog veća Milan Ivanović i jedan od lidera Srba sa Kosova Marko Jakšić.¹⁷²

[index.php?yyyy=2007&mm=02&dd=05&nav_category=11&nav_id=230961](http://www.ndnv.org/arhiva-vest.php?id=230961)

¹⁷⁰ *Napad na novinara*, Nezavisno društvo novinara, 28. februar 2007, pogledati web stranicu: <http://www.ndnv.org/arhiva-vest.php?id=2486>

¹⁷¹ *Osuda jučerašnjeg skupa u Beogradu*, B92, 25. oktobar 2006, pogledati web stranicu http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=10&dd=25&nav_category=11&nav_id=217013

¹⁷² *Uvrede onima koji su za bojkot*, B92, 24. oktobar 2006, pogledati web stranicu: http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2006&mm=10&dd=24&nav_category=11&nav_id=216785

C. REAKCIJE DRŽAVNIH ORGANA NA POLITIČKO NASILJE

U ovom istraživanju političko nasilje definišemo kao svaku upotrebu sile, pretnje ili različitih vrsta pritisaka prema pojedincima/kama ili organizacijama, a motivisano razlikama u političkim stavovima, ideologijama ili stranačkoj pripadnosti. Žrtve političkog nasilja mogu biti lideri/kinje, članovi/ice i aktivisti/kinje političkih partija i nevladinih organizacija, novinari/ke i drugi predstavnici medija, ali i svaki građanin/ka.¹⁷³

Rezultati istraživanja pokazuju da reakcija države na politički motivisane napade koji su prikazani u izveštaju nije bila adekvatna. Od 119 registrovanih incidenata nisu otkriveni izvršioци 85. U 34 napada gde postoje jasni dokazi koji ukazuju na identitet počinitelaca, nema podataka o adekvatno sprovedenoj istrazi, krivičnom gonjenju, niti o kažnjavanju ovih lica.

Odnos države, njenih institucija i nosilaca/teljki vlasti prema rastućem političkom nasilju u Srbiji se u najvećem broju navedenih slučajeva ogleda u jasnom propuštanju da se reaguje za šta je možda najupečatljiviji primer napad na Jordana Vasića, predsednika Udruženja Roma kada su policajci odbili da reaguju i zaustave incident, već su podsticali napadače na nasilje (glasno su rekli „Mnogo su Cigani podigli glavu“). Pasivan odnos i odsustvo reakcije na političko nasilje predstavljaju ohrabrenje i gotovo direktno podsticanje na nasilje za ostvarenje ciljeva političkih stranaka i grupa, odnosno stvaranju i razvijanju kulture političkog nasilja.

Ako se vratimo navedenoj definiciji političkog nasilja koja ne obuhvata samo direktno već i institucionalno nasilje koje dovodi do sličnih posledica, možemo da zaključimo da Srbija nije spremna da obezbedi jednu od osnovnih pretpostavki demokratskog društva - slobodu javnog govora i delovanja.

¹⁷³ Interesantna definicija političkog nasilja data je u doktorskoj tezi Bendžamina Hofmana (Benjamin C. Hoffman) gde se političko nasilje definiše kao direktno nasilje (upotreba sile), *ali i kao* strukturalno nasilje (institucionalno, zakonsko ili proceduralno kojim se poriču ili krše prava, ili nanosi nepravda ljudima) od strane države i grupacija u ostvarenju ciljeva. Benjamin C. Hoffman je iz Kanade, i radi u “Canadian International Institute of Applied Negotiation” kao direktor projekta “International Peace and Prosperity Project”; *Bridge the Knowledge-Action Gap! The Authoritative Statement on How to Reduce Political Violence*, Benjamin C. Hoffman, Ph.D

Tabela političkog nasilja u Srbiji od oktobra 2006. do aprila 2007. godine

	Fizički napadi	Napadi na imovinu	Pretnje	Ostalo
LDP-GSS-SDU-LSV	14	16	10	4
SDA	1	-	-	-
Romske partije	1	-	3	-
SVM	-	1	-	-
PSS	1	-	-	-
DSS	1	-	-	-
SDP	-	-	1	-
DS	1	3	7	-
DHSS	-	1	-	-
G17 Plus	-	-	2	-
SRS	1	-	-	-
NS	-	1	-	-
Mediji	4	1	11	4
Nevladine organizacije	3	1	8	2
Državne institucije	2	2	4	1
Diplomatska predstavništva	-	1	-	-
Građani	1	-	5	-
UKUPNO	30	27	51	11

Fizički napadi – napadi na osobe

Napadi na imovinu – demoliranje ili kamenovanje prostorija, ispisivanje grafita, cepanje bilborda, napadi na kuće članova ili aktivista

Pretnje – pretnje upućene javno, sa skupova ili na ulici

Ostalo – pokretanje sudskih postupaka kao politička odmazda, privođenje na informativne razgovore, politička hapšenja

Tabela akata političkog nasilja koji se pripisuju državnim organima ili predstavnicima političkih partija na vlasti

	Fizički napadi	Napadi na imovinu	Pretnje	Ostalo	Ukupno
Koalicija DSS-NS	1	-	5	3	9
SRS	6	1	7	2	16
SDPO	-	-	1	-	1
SSJ	-	-	1	-	1
SPS	-	-	1	-	1
SDA	-	-	1	-	1
SNV	-	-	2	-	2
Državne institucije	-	-	-	3	3
UKUPNO	7	1	18	8	34

Zaključci

Može se zaključiti na osnovu ovog istraživanja Inicijative da su utvrđivanje odgovornosti i kažnjavanje počilaca/teljki političkog nasilja u ovom trenutku neostvariv ideal za Srbiju.

Reakcija države u slučajevima politički motivisanih napada mora biti brza, potpuna i efikasna. To se odnosi na istrage, na pokretanje i vođenje nepristrasnih i nezavisnih sudskih postupaka i izricanje propisanih kazni. Sudsko kažnjavanje odgovornih lica može služiti građanima/kama Srbije kao jedan od indikatora stepena odgovornosti države i postojanja vladavine prava.

Rezultati ovog istraživanja pokazuju da je država svojim postupanjem ozbiljno povredila ljudska prava građana/ki time što je propustila da odgovori na svoje tri osnovne obaveze – da poštuje, da zaštiti i da promovise poštovanje ovih prava¹⁷⁴. Dokumentovani slučajevi ukazuju na direktnu odgovornost državnih institucija za politički motivisano nasilje, zatim propuštanje države da zaštiti građane/ke jasnim kriminalizovanjem politički motivisanog nasilja, odnosno istraživanjem, krivičnim gonjenjem i kažnjavanjem počilaca/teljki; kao i izostanak javnog istupanja predstavnika/ca državnih vlasti neophodnog u ovakvim situacijama u cilju očuvanja i izgradnje kulture poštovanja osnovnih vrednosti demokratskog društva i unapređenja stepena zaštite ljudskih prava građana/ki.

Pojedine incidente koji su povezani sa procesom stvaranja kulture političkog nasilja u zemlji nije bilo moguće svrstati u izveštaj budući da izdvojeni iz konteksta ne predstavljaju jasan oblik dela koja su predmet ovog izveštaja. Takav je na primer slučaj kada je rok muzičar, nekadašnji savetnik premijera Koštunice i član DSS Bora Đorđević na koncertu u Beogradu predstavio publici članove svoje muzičke grupe imenima haških optuženika i kriminalaca optuženih za ubistvo premijera Đinđića. To ukazuje na činjenicu da se nasilje u političkom životu u Srbiji ispoljava u veoma različitim oblicima, da ga je stoga teško jasno izdvojiti i pravno okarakterisati. Paralelno sa tim, ovakvi incidenti često se pravdaju najrazličitijim načinima kao što se u prethodno navedenom primeru iznosio argument da je u pitanju korišćenje prava na slobodu govora.

Prikupljeni podaci ukazuju na visok stepen društvene opasnosti koju ova dela predstavljaju, kako zbog težine pojedinačnih dela kao što je napad posle koga je umrla supruga Mahmuta Hajrovića, aktiviste SDA u Novom Pazaru, zatim napad na porodicu Anastasijević ili podmetanje eksploziva pod automobil Čedomira Jovanovića, tako i zbog „domino efekta“ koji ova dela praćena praksom nekažnjavanja stvaraju.

Prema informacijama dostupnim istraživačima Inicijative, do zaključenja ovog izveštaja gotovo ni jedno lice nije kažnjeno za 119 dokumentovanih incidenata. Država i njeni zvaničnici se nisu obratili građanima povodom ovog problema i nema indicija da se preduzimaju bilo kakvi koraci za njegovo rešavanje.

¹⁷⁴ Vidi: Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, donet 16. decembra 1966. godine, član 2, pogledati web stranicu: <http://www.vrhovni.sud.srbija.yu/upload/documents/Zakoni/Medjunarodni%20pakt%20o%20gradjanskim%20i%20politickim%20pravima.pdf> ; Ukaz o proglašenju zakona o ratifikaciji međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (Službeni list SFRJ broj 7/71), donet 30. januara 1971 godine; Rezolucija Generalne skupštine UN 53/144 (A/RES/53/144) doneta 8. marta 1999. godine <http://www.ishr.ch/hrdo/documents/DeclarationHRD.pdf>

Preporuke

Nadležni državni organi u Srbiji moraju preduzeti sve potrebne mere u otkrivanju, krivičnom gonjenju i kažnjavanju počilaca/teljki i nalogodavaca/teljki politički motivisanih napada, što do sada nije bio slučaj. To je jedini način da se od rastućeg nasilja zaštite članovi/ce, aktivisti/nje i lideri/ke političkih partija i nevladinih organizacija, novinari/ke i građani/ke.

Posebna pažnja mora se posvetiti zaštiti Roma/kinja i lidera njihovih političkih partija, jer su rezultati istraživanja pokazali da se broj napada na Rome/kinje povećao od trenutka kada su na parlamentarnim izborima u Srbiji osvojili dva poslanička mandata.

Neophodno je da se Vlada nedvosmisleno izjasni o talasu političkog nasilja koji je zahvatio Srbiju, da jasno pokaže da je svesna problema i da ga neće tolerisati. Politički napadi ne štete samo pojedincima/kama koji su žrtve već i celom društvu, jer predstavljaju kočnicu razvoju demokratije i uspostavljanju vladavine prava.

Sadržaj

Sažetak.....	2
Uvodni okvir.....	4
Pokušaj ubistva novinara nedeljnika „Vreme” Dejana Anastasijevića	5
• Kontekst.....	5
• Činjenice i reakcije.....	6
• Pravna kvalifikacija krivičnog dela.....	7
• Zaključak.....	8
Pregled incidenata.....	9
Akti političkog nasilja koji se pripisuju nepoznatim licima.....	9
1. Napadi na članove/ice političkih partija.....	9
1.1. Napadi na članove/ice LDP – GSS – SDU – LSV.....	9
1.1.1. Fizički napadi.....	9
1.1.2. Napadi na imovinu.....	11
1.1.3. Pretnje, verbalni napadi.....	13
1.2. Napadi na članove/ice DS-a.....	14
1.2.1. Napadi na imovinu.....	14
1.2.2. Pretnje, verbalni napadi.....	14
1.3. Napadi na članove/ice partija Roma.....	15
1.3.1. Fizički napadi.....	15
1.3.2. Pretnje, verbalni napadi.....	15
1.4. Napadi na članove/ice ostalih partija.....	16
1.4.1. Napadi na članove/ice DSS-a.....	16
1.4.2. Napadi na članove/ice SDA.....	16
1.4.3. Napadi na članove/ice PSS-a.....	16
1.4.4. Napadi na članove/ice SRS-a.....	16
1.4.5. Napadi na članove/ice SVM-a.....	16
1.4.6. Napadi na članove/ice SDP-a.....	17
1.4.7. Napadi na članove/ice NS-a.....	17
2. Napadi na nevladine organizacije.....	17
2.1. Fizički napadi.....	17
2.2. Napadi na imovinu.....	18
2.3. Pretnje, verbalni napadi.....	18
3. Napadi na medije.....	19
4. Napadi na državne institucije.....	21
4.1. Fizički napadi.....	21
4.2. Napadi na imovinu.....	22
4.3. Pretnje, verbalni napadi.....	22
5. Ostalo.....	23
Akti političkog nasilja koji se pripisuju državnim organima ili predstavnicima/ama političkih partija na vlasti.....	24
1. Akti političkog nasilja koji se pripisuju državnim organima.....	24
1.1. Direktno nasilje.....	24

1.1.1.	Prema građanima.....	24
1.2.	Indirektno, strukturalno nasilje.....	24
1.2.1.	Prema članovima/icama drugih političkih partija.....	24
1.2.1.1.	Politička odmazda.....	24
1.2.1.2.	Medijski progon.....	25
1.2.2.	Prema predstavnicima/ama medija.....	26
1.2.3.	Prema nevladinim organizacijama.....	26
1.2.4.	Prema stranim diplomatskim predstavništvima.....	26
1.2.5.	Ostalo.....	27
2.	Akti političkog nasilja koji se pripisuju predstavnicima/ama političkih partija.....	27
2.1.	Srpska radikalna stranka.....	27
2.1.1.	Fizički napadi.....	27
2.1.2.	Napadi na imovinu.....	28
2.1.3.	Pretnje, verbalni napadi.....	28
2.1.4.	Ostalo.....	29
2.2.	Stranka srpskog jedinstva.....	29
2.2.1.	Pretnje, verbalni napadi.....	29
2.3.	Socijalistička partija Srbije.....	30
2.3.1.	Pretnje, verbalni napadi.....	30
2.4.	Srpsko nacionalno veće sa Kosova.....	30
2.4.1.	Pretnje, verbalni napadi.....	30
	Reakcije državnih organa na političko nasilje.....	31
	Tabela političkog nasilja u Srbiji od oktobra 2006. do aprila 2007. godine.....	32
	Tabela akata političkog nasilja koji se pripisuju državnim organima ili predstavnicima političkih partija na vlasti.....	32
	Zaključci.....	33
	Preporuke.....	34
	Sadržaj.....	35